

DARBININKAS

LIV NO. 77 SECOND-CLASS Postage paid at Brooklyn, N. Y. ANTRADIENIS - TUESDAY, GRUODIS - DECEMBER 2, 1969 610 WILLOUGHBY AVE. BROOKLYN, N. Y. 11221 10 CENTŲ

ŽIAURUMAI VIETNAME — partiniam pelnas

Vienam Vietnamo veteranui nerami sažinė trukdė miegoti, todėl jis apsisprendė papasakoti apie įvyki, kuriame ir jis pats dalyvavo Vietname būdamas. Įvykio vieta — Song My kaimas P. Vietname. Laikas — 1968 kovo mėnuo.

Tuo tarpu dar daug įvyki aplinkybių skęsta miglose, bet pirmieji pasakotojai teigia, jog JAV karių būrys, savo leitenanto liepiamas, sušaudęs to kaimo moteris, vaikus ir senius. Kiek sušaudyta, pirmieji pasakotojai ne visai tikri. Kariuomenės vadovybėms Saigone ir Washingtono įvykis buvo žinomas, bet matyt, tyrinėjimo duomenys rodė, jog baumės netaikytina dėl pateisinančių aplinkybių. Taip tvirtina P. Vietnamo vyriausybė ir sakosi daugiau nieko tuo reikalu nedarysianti, nes byla seniai baigta.

Tam kareiviui pradėjus kalbėti, greitai atsirado ir daugiau gandų. Bet JAV krašto departamentui reikalas irgi buvo žinomas kaip seniai užbaigta byla. Nežiūrint to, reikalas greičiausiai dar kartą bus patyrinėt. Jau surinkti ir asmens, kuriuos apklausinėja kariuomenės teisminės institucijos. Tik vis dar tebesiginčijama, kam pavesti tyrinėjimą. Tik vienas dalykas tuo tarpu aiškus, — tyrinėtojas turi būti nešališkas. Bet kas jis toks? Jau kelios kongreso komisijos, viena su kita lenktyniaudamos, kovoja už tą privilegiją, tik daug kam atrodo, jog prezidentas turėtų sudaryti specialią komisiją, kurios nariams nebūtų galima prikišti partinių-politinių varžybų, ir kurie mokėtų suprasti ir įvertinti tas aplinkybes, kuriose karas Vietname vyksta.

Kinai rengia kraštą karui su Rusija

Hong Kongas. — Čia ir visur susitelkę kom. Kinijos stebėtojai teigia, jog pastaruoju laiku ten pastebėtas nematytai skubus krašto rengimas karui su Rusija: miestuose ir kaimuose rengiamos visokios priešlėktuvinės slėptuvės, žmonės mokomi kaip saugotis nuo bombardavimų, kaip vartoti ginklus, kaip partizanauti.

Vyksta ir kariuomenės dalių perkėlinėjimai, žmonės vėl raginami vykti iš miestų į kaimus, ypač moteris, vaikai ir senimas, kurie neužimti pramonėje. Kalami primityviausi ginklai. Apskritai, visas pasirėngimas primityvus, bet viskas rodo, kad kinai rengiami ilgam partizaninio pobūdžio karui. Nuo gyventojų nebeslepia, kad pirmasis užpuolėjas bus rusas, bet primenama ir tai, kad ta proga gali pasinaudoti ir Chiang Kai-shekas.

Jau pradėjo skliti gandas, kad daugiau kaip mėnuo vykstančios rusų-kinų derybos dėl sienų esančios beviltiškai įklampusios. Laukiama pranešimo apie pertrauką. Rusai leidžia gandas, kad kinai nenorį daryti jokių nuolaidų — pirmiausia norį išgauti oficialų Rusijos pareiškimą, jog senos carinės Rusijos sutartys yra prievarta išgautos, o tik paskui derėtis dėl smulkių sienų ištaisymų.

JAV atsisakė cheminių ir biologinių ginklų

Helsinky ūpas geras. — Ratifikavo atominę sutartį.

Pereitos dvi savaitės praėjo nusiginklavimo ženkle — padaryti trys maži žingsniukai.

Suomijos sostinė, kaip žinom, prasidėjo Amerikos-Rusijos pasitarimai dėl strateginių ginklų (atominės raketos ir joms išnešioti skiriamos priemonės) gamybos sustabdymo sutartame lygyje. Pirmąjį pareiškimą padarė Amerikos atstovas. Šnibždama (nes apie derybų eigą susitarta spaudai nepranešinėti), kad amerikietis apytikriai nusakęs aptarsimų objektų programą. Po to buvo ilgesnė pertrauka, po kurios turėjo būti koks nors Rusijos atstovo reagavimas. Pro neoficialius plyšius dar jokia žinia tuo reikalu nepralindo, bet sakoma, jog ūpas Helsinky draugiškas.

Atominis klubas

Didžioji pereitos savaitės naujiena buvo Maskvos ir Wa-

shingtono susitarimas ratifikuoti atominų ginklų plitimo sustabdymo sutartį. Kas prie tos sutarties prisideda, tas pasižada, jei turi atominų ginklų, jų neturintiems neparduoti, nedovanoti, neskolinti ar kaip kitaip perleisti; gi kas jų neturi, pasižada iš kitų nepirkti, dovonomis priimti, pats jų negaminėti. Lygybės, žinoma, čia nėra, nes kas atominų ginklų turi, tas ir turės, gi kas neturi, nebegalės įsigyti ar pasigaminti, jei prie minėtos sutarties prisidės.

Atominų ginklų dabar turi penkios didžiosios valstybės: Amerika, Rusija, Prancūzija, Anglija ir Kinija. Sutartis yra Maskvos ir Washingtono susitarimo produktas — kitaip atsisakant ji nebūtų galėjusi. Kai ji atėjo į Jungt. Tautas, susilaukė didelės kritikos iš tų valstybių, kurios potencialiai ato-

minų ginklų jau galėtų pasigaminti. Jos tuo argumentu, aišku, diskusijose neoperavo, bet vertėsi pašaipa: girdi, čia joks nusiginklavimas, čia tik dabartinio atominio klubo nuo konkurencijos apsaugojimas. Čia dalis tiesos, bet taip pat faktas, jog atominis ginklavimas bus pristabdytas.

Lyg susitarę...

Kaip susitarę, Washingtonas ir Maskva sutartį ratifikavo tą pačią dieną. Už dviejų dienų ją pasirašė ir V. Vokietija, bet ratifikuoti žadėjo tik tada, kada pasiseks susitarti dėl tarpautinės kontrolės vykdymo tose Vokietijos institucijose, kur vyksta atominiai tyrinėjimai ar gaminamas atominis kuras nekariškiems tikslams. Nato kraštai Europoje turi savo atominę agentūrą (Euratom), J. Tautų kontrolėje Vienoje dirba United Nations Atomic Energy Agency. V. Vokietija reikalauja, kad jos atominų tyrinėjimų mazgų kontrolė anoji JT agentūra vykdytų ne tiesioginiai, bet per Euratom. Kai šitas reikalas bus patenkinamai sutvarkytas, Bonnos vyriausybė pažadėjo sutartį ratifikuoti. Mat, Vokietija nori apsaugoti, kad niekas jai nesutrukdytų pasinaudoti atominė energija nekariškiems tikslams.

Kare nenaudos bakterijų ir nuodingų chemikalų

Trečias įvykis buvo iki patkininės sekundės apsaugota Amerikos paslaptis — prez. Nixono pranešimas, kad Amerika atsisako nuo pirmojo panaudojimo (neišprovokuotą) staigią mirtį ir sunkų apsinuodijimą sukeliančių cheminių ir biologinių ginklų. Ryšium su tuo apsisprendimu, senatas greit bus paprašytas pritarti Genevos protokolo ratifikavimui. Tas protokolas sutartas ir pasirašytas Genevoje 1925. A-

merika jį pasirašė, bet niekad neratifikavo, nes atėjo tas garsusis izoliacijos periodas. Dabar tai bus padaryta 44 metams praėjus. Bet Amerika praktiškai laikėsi to dokumento principų ir dvasios, nors ir nebuvo formaliai prie jo prisidėjusi.

Biologiniai ginklai (visokios epidemijas sukeliančios baisios bakterijos) bus sunaikinti. Tyrinėjimai bus vykdomi tik tiek, kiek tai reiks apsigynimo tikslams (imunizacijai ir apsaugojimui). Tokį sprendimą padarius, Amerika prisideda prie Anglijos sutarties projekto dėl biologinio karo priemonių panaikinimo. Tas projektas dabar yra J. T. Nusiginklavimo komitete Genevoje, kita J. Tautų sesija jį jau galės rekomenduoti visiems pasirašyti.

Beje, iš draudžiamų vartoti chemikalų šeimos išimamos ašarinės ir kitos dujos, kurios žmogaus gyvybei nepavojingos, bet gali pasitarnauti geram tikslui (išsklaidyti į riaušes išvirstančią demonstraciją ar "nuskinti" nuo medžių lapus, kad priešas negalėtų pasislėpti).

— Britai ir Bendroji Rinka pasirašė susitarimą dėl technologinio bendradarbiavimo įvairiose srityse — pirmoj eilėj kompiuterių sistemos, telekomunikacija, metalurgija, okeanografija, meteorologija, transportas. Tai padaryta todėl, kad nenorima toj srity priklausyti vien tik nuo Amerikos. Gi kito kelio nebuvo, kaip tik glaustis prie Anglijos.

— Izraelio parlamentas kreipėsi į viso pasaulio to vardo vertus parlamentus, prašydamas paraginti Sovietų vyriausybę išleisti Izraelin norinčius išvykti žydus.

Ulbrichtui ateinančios sunkios dienos Pakto nariai pereina prieš pusėn

Bonna. — V. Vokietija ir Lenkija pasikeitė mažomis notomis žymintomis norą pradėti siekti susitarimo ir užkasti didžiųjų nesantaikų kirvius.

Šį antradienį Maskvoje turėjo prasidėti visų Varšuvos pakto vyriausių vadovų pasitarimai apie tai, kokios politinės linijos laikytis dėl naujosios V. Vokietijos vyriausybės pasiūlymų megzti draugiškesnius santykius.

Teigiama, kad Lenkija, Vengrija, Bulgarija ir Rumunija esančios visom keturiom užsantykių mezgimą su Bonna, bet R. Vokietijos Ulbrichtas pakėlęs didžiulį skandalą — viskas esą per anksti ir pradeda ma ne nuo to galo. Pati Rusija turi su V. Vokietija diplomatinis santykius ir priėmusi Bonnos pasiūlymą derėtis dėl atsakymo nuo jėgos pavartojimo pakto sudarymo. Ulbrichtas kovoja už tai, kad niekas atskirai su V. Vokietija nesiderėtų, bet visi kartu ir tik tada, kada V. Vokietija pripažintų Ulbrichto Vokietiją suverene valstybe.

Dar niekas negali pasakyti, kuria kryptimi visas tas klausimų kompleksas pajudės, bet

RENKASI VLIKO SEIMAS

Vyriausio Lietuvos Išlaisvinimo Komiteto seimas 1963 m. gruodžio 6 d., 10 val. New Yorker viešbutyje, Washingtono salėje. New Yorker viešbutis yra 34-toje gatvėje prie 8-tosios avenue.

Pirmajame posėdyje bus Vliko pirmininko dr. J. K. Valiūno išanginė kalba, seimo susitvarkymas (prezidiumo, komisijų sudarymas), sveikinimai ir apyskaitiniai pranešimai: Vliko tarybos — dr. B. Radzivas, valdybos — vicepirmininkas S. Lušys.

Antrajame posėdyje, kuris įvyks ten pat, kaip ir pirmasis posėdis, ir prasidės 2 val. p. p., numatyti du pranešimai: Lietuvos Laisvės Komiteto pirmin. V. Sidzikausko — Tarpautinė padėtis ir Lietuvos laisvės byla, ir Vliko vicepirmininko J. Audėno — Vliko 1970 m. veiklos programa. Po kiek

vieno pranešimo numatytos diskusijos.

Trečias posėdis, toj pačioj salėj, bus sekmadienį, gruodžio 7 d., 11 val. Šis posėdis skirtas 1968 metų Vliko finansinei apyskaitai tvirtinti, 1970 metų šamatai priimti ir priimti visiems kitiems seimo nutarimams.

Prieš šį posėdį, 10 valanda, įvyks Vliko tarybos posėdis, kuriame bus renkamas Vliko pirmininkas ir Vliko valdyba ateinančioms trejėms metams.

Seštadienį, gruodžio 6, 7:30 val. vak., New Yorker viešbutio Panel salėje bus iškilminga seimo dalyvių ir svečių vakarienė. Kalbės Lietuvos generalinis konsulas New Yorko Anicetas Simutis. Dainuos J. Kristolaitytė-Daugėlienė.

Su giliu liūdesiu tenka pažymėti, kad lygiai dvi savaitės prieš seimą staiga mirė šiame koncerte dalyvauti mielai sutikęs pianistas Aleksas Mrozinskas. Koncerto programoj dalyvauti yra pakviesta ir sutikusi pianistė Aldona Kepalaitė (E.)

Britų premjeras Wilsonas (kairė) ir prancūzų prez. Pompidou bus šią savaitę svarbiausi aktoriai ryšium su Bendrosios Rinkos harių vyriausybų galvų pasitarimais dėl Rinkos praplečimo naujais nariais. Nuo prez. Pompidou taip ar ne priklaus, ar Wilsono valdoma Anglija galės patekti į Europos Ūkinę Bendruomenę.

— AFL-CIO organizuoja boikotą General Electric gaminių, nes toji bendrovė nerodanti geros valios derėtis su savo darbininkų unijomis, kurios streikuoja jau šešta savaitė. Jau kai kur pradėtos piketuoti krautuvės, kurios pardavinėja GE gaminius.

— Tie du jauni vokiečiai, gyvenę R. Vokietijoje, bet su kombinavę patekti į Lenkijos lėktuvą ir jį nutupdę vakarinio Berlyno prancūzų zonoje, už tą žygdarbį gavo po dvejuis metus kalėjimo. Manym, kad vėliau ar anksčiau juodu savo tikslą pasiekė — apsigyvens laisvoje Vokietijoje.

— Keturi didieji (JAV, Anglija, Prancūzija, Rusija) šią savaitę atnaujina pasitarimus dėl Arabų-Izraelio taikos suorganizavimo. Pasitarimų atnaujinimą nulėmė prancūzų spaudimas ir JAV atstovo naujas lankymasis Egipte. Pasitarimus veda tų valstybių ambasadoriai prie J. Tautų. Izraelio vyriausybė ir dabar tvirtina, kad arabai tebėra nusiteikę jokių pasiūlymų nepriimti, todėl ir ši pasitarimų serija nieko gero neduosianti.

Šis kairės dešinės: JAV Yost, prancūzų Berard, anglų Caradon, rusų Malik — visi savo kraštų ambasadoriai prie Jungt. Tautų — vėl atnaujinio uždarus pasitarimus dėl taikos suradimo Vid. Rytuose.

Izraelin tebevyksta būriai emigrantų

Jeruzalė. — Nors žydai ir neplaukia Izraelin iš Rusijos, kur jų didelė masė, tačiau šiemet imigracija Izraelin netikėtai padidėjo — vidutiniškai kasdien atvyksta apie 150 naujų imigrantų. Šiems metams buvo numatyta sulaukti 30,000, bet dabar jau matosi, kad gali persokti 50,000.

Pagal įstatymą, visi atvykę žydai automatiškai tampa Izraelio piliečiais, tuojau gaus mažas paskolas ir reikalingus baldus bei butus ar kambarius. Karinės prievolės amžiaus vyrai tuojau pereina karinių įstaigų žinion.

Imigrantus tvarkančios įstaigos turi smulkias statistikas, bet niekad neskelbiamas imigrantų kilmės kraštas. Charakteringa, kad po 1967 m. karo padidėjo imigrantų skaičius iš JAV. Jie taip pat, jei karinės prievolės amžiaus, patenka Izraelio kariuomenėn. Štai kodėl arabai pradėjo šaukti, kad amerikiečiai kovoja Izraelio kariuomenėje — ypač jos aviacijoje.

Prof. S. Zymantas dėsto apie Lietuvos nepriklausomybės atstatymo kelią Vliko suruoštame simpoziume lapkričio 30. Sėdi Vliko tarybos politikas ir teisių komisijos pirm. S. Lušys ir kitas prelegentas prel. dr. L. Tulaba, P.A. Nuotr. V. Mazelio

Portugalijoje panaikinta slaptoji politinė policija, kuri turėjo dideles teises piliečių politinei veiklai sekti ir jai tramdyti. Vidaus saugumo reikalai dabar perduodami vidaus reikalų ministerijai, kaip tai yra politiniai normaliam krašte.

Turkų prezidentas Maskvoj gundytas

Ankara. — Turkijos prezidentas ką tik vizitavo Rusiją, kur buvęs stipriai gundomas arčiau priglausti savo kraštą prie Sovietų užsienio politikos linijos.

Vienas iš tokių klausimų buvo Sovietų organizuojama Europos saugumo konferencija, kurion Maskva nenori įsileisti nė Amerikos nė Kanados. Turkas gynes visų Nato narių nusistatymą, kad be Amerikos ir Kanados europiniai Nato nariai toje konferencijoje nedalyvaus. Turkija konferencijai pritarė, bet komunikate įrašė, kad joje turi dalyvauti "visi suinteresuoti".

Rusai taipgi norėję prakišti per komunikatą pareiškimą, jog remiami arabai "jų teisingoje kovoje besiekiant likviduoti Izraelio agresijos padarinius". Ir čia Podgornio pastangos vaisingai nesulaukė.

Sovietų ambasadorius Bonnoje Semion Tsarapkin, kurį Ulbrichtas išcentūravo per savo draugus Maskvoje.

Už Baltijos auksą atsakomybę prisiėmė Anglija

Prieš akis prof. V.V. dėka mus pasiekęs atspaudas angli kalba iš Koelne leidžiamo žurnalo "Internationales Recht und Diplomatie". Atspaudas vadinasi "The Problem of the Baltic Gold in Great Britain—Baltijos auksas Didžiojoje Britanijoje problema". Rašinio autorius yra prof. dr. Dietrich A. Loeber iš Hamburgo. Per 16 smulkaus teksto puslapių jis svarsto Baltijos aukso likimą, kuris faktiškai išspręstas Anglijos ir Sovietų sąjūto, pasirašyta 1968 sausio 5.

Su didele tarptautinės teisės įstatymų ir precedentų erudicija autorius svarsto, ar pagal tarptautinę teisę Sovietai gali reikšti pretenziją į Baltijos bankų auksą, deponuotą Anglijos banke, ar Anglijos vyriausybė turi teisę jos banke padėtis svetimais pinigais naudotis pasipelnymo tikslais; jei Anglija betgi jais pasinaudojo, tai kaip Anglijos toks veiksmas vertinamas tarptautinės teisės švietimo srityje.

Sutarties faktai:

Derybos dėl Sovietų Sąjungos reikalavimų pripažinti jiems Baltijos auksą truko nuo 1959 metų. 1968 metais pasirašytos sutarties punktus, liečiančius auksą, prof. D. A. Loeber nurodo tokius:

1. UK (United Kingdom) nereikš USSR pretenzijų, kilusių po 1939 sausio 1, dėl nuosavybės, priklausančios UK vyriausybei ar jos piliečiams Latvijos, Lietuvos ir Estijos SSR ar Ukrainos, Moldavijos, Gudijos SR ir RSFSR (str. 1).

2. USSR nereikš pretenzijų, kilusių po 1939 sausio 1 dienos į

a) nuosavybę, esančią UK ir priklausiusią fiziniams bei jurk diniam Latvijos, Lietuvos ir Estijos, o taip pat Sovietų minėtų respublikų asmenims;

b) "buvusių Latvijos, Lietuvos ir Estijos centrinių bankų auksą, laikytą Anglijos banke" (str. 2).

3. UK bus viena atsakinga už paskirstymą turto, pasiliekančio UK (str. 3).

4. UK imasi iš turto, suminėto str. 2, patenkinti Britanijos bendrovių — Tetiue Mining Corporation ir Lenna Goldfields Ltd. Londone pretenzijai į USSR išleistas ir tų bendrovių turimas notas (str. 4).

5. UK iš turto, suminėto str. 2, sumokės USSR 500,000 svarų. Šia suma bus apmokėtas maistas, kurį Sovietų Sąjunga pirko iš Britanijos (str. 5).

Kiek to aukso buvo, prof. Loeber nesumini. Sumini betgi, kad Britanijos vyriausybė jį pardavė jau 1967 birželio 29. Iki 1967 gruodžio procentų už pinigus buvo 80,000 svarų.

Naciai su Maskva dalijosi Baltijos valstybių teritorija, Anglija su Maskva dalijosi Baltijos bankų auksą. Ar tai suderinta su tarptautine teise? — svarsto Hamburgo prof. dr. D. A. Loeber

Kas buvo aukso savininkai:

Prof. Loeber rūpestingai svarsto klausimą po klausimo. Pirmiausia — kas buvo tie aukso savininkai, kurie deponavo auksą Anglijos banke? Estijos, Latvijos ir Lietuvos bankai buvo nevienodos prigimties. Estijos ir Lietuvos bankai buvo privatinės akcinės bendrovės.

Latvijos bankas buvo sukurtas finansų ministerijos kaip autonominė valdžios įmonė, kuriai v-bė skiria vyriausybė Vyriausybės įtaka Estijos ir Lietuvos bankuose buvo ribota. Ypačiai Estijos banko, kurio statutai buvo tvirtinti Tautų Sąjūtoje ir galėjo būti pakeisti tik Tautų Sąjungos atstovo pritari-

mu. Lietuvos banke taip pat galėjo dalyvauti užsieniečiai, tik statute įskaitai buvo pažymėta, kad užsieniečiai negali akcijų turėti daugiau kaip trečdali.

Sovietinės okupacijos metu bankai liepos 23 buvo nacionalizuoti. Nacionalizavimo tekste sakoma, kad nacionalizacija

vykdoma "visoje Latvijos teritorijoje". Nekalbama apie turimą, esantį už tos teritorijos ribų. Ar jis taip pat laikomas nacionalizuotas? Pagal sovietų juridinę literatūrą — taip, USSR reiškia pretenzijas ir į turimą, esantį užsienioje. Vakarų teisinė literatūra nepripažįsta nacionalizacijos turtui už USSR ribų. Tokį nusistatymą yra patvirtinę ypačiai Anglijos teismai. Tad autorius teigia: Sovietiniai 1940 potvarkiai negali reikšti, kad trijų Baltijos centrinių bankų auksas, deponuotas Anglijos banke, yra sovietų nuosavybė. Dėl to ir 1968 sausio 5 sutartyje nepripažįstama Sovietam nuosavybės teisę į Baltijos auksą.

Toliau — Anglijos pozicija dėl Baltijos aukso.

Liet. mokslininkų simpoziume Chicagoje pertraukos metu iš k. į d. dail. A. Rūkštelė, Anatolijus Kairys, Bernardas Brazdžionis. Nuotr. Z. Degučio

Ar Lietuvoje pastebimas atoslūgis kovoje prieš religiją?

SPAUDA

Tėvynės Sargas Nr. 1 (30), pagal viršelį skirtas dar 1968 metams, yra įvairus savo rašiniais. Antanas Ramūnas skelbia, kad "vadinamieji modernieji laikai jau pasibaigė" ir prasideda "kosminis amžius". Kun. Vytautas Bagdanavičius duoda santrauką teorinių minčių po II Vatikano susirinkimo dėl Bažnyčios ir valstybės santykių supratimo. Kan. V. Zakarauskas informuoja apie pop. Karaliaus socialinę encikliką Populorum progresio. Dr. P. Mačiulis prisimena Hitlerio suokalbį su Stalinu — prisiminimai iš Lietuvos delegacijos derybų Maskvoje. Vanda Sruogienė grįžta prie Liublino unijos. Pr. Pauliukonis rašo apie prel. Mykolą Krupavičių ir žemės reformą. Pranas Naujokaitis nurodo leidinio "Lietuvių literatūra svetur" trūkumus. V. Viliamas — apie vysk. A. Deksnį, Juozas Eretas — apie "politiką Pakštą Amerikoje", M. Krupavičius skelbia prof. V. Jurgučio jam rašytus iš Lietuvos laiškus, prel. J. Balkūnas — apie a.a. dr. Antaną Trimaką,

propagandos sumetimais daroma kai kurių nuolaidų". "Taip pat yra bent kiek sumažėjusi ateistinė propaganda spaudoje, tačiau esmėje pagrindinių pasikeitimų nėra įvykę: mokyklose ir toliau tebeįteisiama sovietinio ateizmo skleidimas, siekiama kiek galint greičiau išnaikinti religingumą, tik antireliginė propaganda keičia savo darbo metodus".

"Jokių atoslūgio žymių nėra ir Lietuvos komunistų partijos CK V plenumo nutarimas nėra nusistatyme. 1963 m. LKP pakeistas. Tame nutarime pabrėžiama, kad "Mokslinė ateistinė propaganda ir ateistinis žmonių auklėjimas — bendrapartinis ideologinis uždavinys". "Apie siekimą kiek galint greičiau išnaikinti religingumą žmonėse "Tarybinis Mokytojas" (1968, nr. 10, p. 2) pranašauja greitą religingumo išnykimą".

Apie "dialogą" tarp tikinčiųjų ir komunistų kalba ir Vladas Niunka, "tiltų statytojas" tarp bažnyčios ir komunizmo, 1968 m. birželio mėn. lankęsis Romoje... Pagal V. Niunką, "dialogas" tarp marksistinės ir religinės pasaulėžiūros tegali būti vienašališkas: Tikinčiųjų ir netikinčiųjų bendradarbiavimas gali sėkmingai vystytis visų darbo žmonių interesais tuo atveju, kai aiškiai suprantama, kad šis bendradarbiavimas jokiomis aplinkybėmis negali sukelti jokių, net mažiausių, ideologinių nuolaidų, negali nutraukti ideologinės kovos tarp marksistinės ir religinės pasaulėžiūrų (V. Niunka, Siuolaikienės katalikybės krizė — Komunistas 1967, nr. 5, p. 76).

Taigi negali būti net "koegzistencijos", vienas kito toleravimo.

Išvada apie Lietuvos komunistus panaši į tą, kurią yra priėjęs prof. A. Maceina savo vokiškoje knygoje apie sovietinę etiką ir krikščionybę, plačiai svarstydamas sovietinių marksistų pareiškimus dėl dialogo su krikščionim.

propagandos sumetimais daroma kai kurių nuolaidų".

"Taip pat yra bent kiek sumažėjusi ateistinė propaganda spaudoje, tačiau esmėje pagrindinių pasikeitimų nėra įvykę: mokyklose ir toliau tebeįteisiama sovietinio ateizmo skleidimas, siekiama kiek galint greičiau išnaikinti religingumą, tik antireliginė propaganda keičia savo darbo metodus".

"Jokių atoslūgio žymių nėra ir Lietuvos komunistų partijos CK V plenumo nutarimas nėra nusistatyme. 1963 m. LKP pakeistas. Tame nutarime pabrėžiama, kad "Mokslinė ateistinė propaganda ir ateistinis žmonių auklėjimas — bendrapartinis ideologinis uždavinys".

"Apie siekimą kiek galint greičiau išnaikinti religingumą žmonėse "Tarybinis Mokytojas" (1968, nr. 10, p. 2) pranašauja greitą religingumo išnykimą".

Apie "dialogą" tarp tikinčiųjų ir komunistų kalba ir Vladas Niunka, "tiltų statytojas" tarp bažnyčios ir komunizmo, 1968 m. birželio mėn. lankęsis Romoje... Pagal V. Niunką, "dialogas" tarp marksistinės ir religinės pasaulėžiūros tegali būti vienašališkas: Tikinčiųjų ir netikinčiųjų bendradarbiavimas gali sėkmingai vystytis visų darbo žmonių interesais tuo atveju, kai aiškiai suprantama, kad šis bendradarbiavimas jokiomis aplinkybėmis negali sukelti jokių, net mažiausių, ideologinių nuolaidų, negali nutraukti ideologinės kovos tarp marksistinės ir religinės pasaulėžiūrų (V. Niunka, Siuolaikienės katalikybės krizė — Komunistas 1967, nr. 5, p. 76).

Taigi negali būti net "koegzistencijos", vienas kito toleravimo.

Išvada apie Lietuvos komunistus panaši į tą, kurią yra priėjęs prof. A. Maceina savo vokiškoje knygoje apie sovietinę etiką ir krikščionybę, plačiai svarstydamas sovietinių marksistų pareiškimus dėl dialogo su krikščionim.

Pensininkas — Tautos Fondo rėmėjas

Lietuvos Išlaisvinimo Tautos Fondas susilaukė ypatingiausio iš visų ypatingųjų rėmėjų. Tai Stasys Motuzas, jau 13 metų gyvenęs senelių prieglaudoje Vechtoje, Vokietijoje. Jis atsiuntė auką į Tautos Fondą — 125 dolerius.

Kaip jau žinoma, ypatingaisiais rėmėjais TF yra pavadinęs tuos, kurių metinė auka yra bent 25 doleriai. Tiek aukojantiems ištisus metus asmeniškai siunčiami Eltos informacijų biuletiniai. Atsižvelgus į St. Motuzo amžių ir kuklias pragyvenimo sąlygas, jo auka yra net daugiau kaip penkiakubai įspūdingesnė.

Gyvendamas prieglaudoje (su būreliu kitų vyresnio amžiaus lietuvių, dėl įvairių priežasčių negalėjusių išvykti į užjūrius), St. Motuzas yra užsiėmęs medžio drožinių kūryba. Vienas iš tų jo kūrinių jau yra plačiai pagarsėjęs. Tai lietuviškas kryžius su kopytėle, apvertas tvorele, ir tame apvertame darželyje žmogus, palinęs po kitokiu kryžium, sudarytu iš rasto su penkiakampe žvaigžde viršūnėje ir skersiniu iš kūjo su pjautuvu — vergaujantis Lietuvos simbolis. Šio kryžiaus nuotrauka jau spausdinta keliuose vokiečių laikraščiuose, vokiečių religiniame žurnale, viename tarptautiniame leidinyje.

Į TF ypatingųjų rėmėjų eiles taip pat įsijungė, 25 dol. auka, Nekaltai Pradėtos Marijos seselės iš Putnam, Conn. (Elta)

KIEMO TEATRAS VILNIUJE

Vilniaus universiteto kieme pradėjo veikti teatras po atviru dangum. Teatras taip ir vadinamas: Vilniaus univ. kiemo teatras. Pirmas spektaklis iš tikrųjų buvo literatūrinis — muzikinis koncertas, ir vadinosi "Inauguratio", nes jis buvo surengtas mokslo metų pradžiai. Po to jau dukart buvo vaidinta Vydūno penkių veiksmų tragedija "Pasaulio gaisras" ir A. Liuobytės "Kuršo bėglys", "septynių paveiklų meilės, juoko ir kančių misterijs", kuri žadama vaidinti net keturis kartus.

Anąmet su skambiomis deklaracijomis atidarytas Jaunimo teatras kažkaip tylosis išnyko iš akiračio. Jis buvo "pamestinukas", neturėjo patalpų ir nepavyko niekur padariai prisiglausti. (Panašioji padėty buvo atsidūręs prieš 35 metus Kaune veikęs Jaunųjų teatras, bet tada jis palaipsniui išsiliejo į Valstybinį dramos teatrą Kaune, Šiauliuose, Klaipėdoje). Šis naujas Vilniaus "off Broadway" bandymas susirado "patalpas", iš kurių gal niekas nevarytų, išskyrus šaltą rudens ir žiemos orą. (Elta)

Chicagoje, čiurlionio galerijoje atidaryta dail. J. Paukštienės kūrinių paroda. Nuotraukoje — publika parodos atidaryme. Nuotr. Z. Degučio

J. B. SHALINS-SALINSKAS — Laidotuvių direktorius. 84-02 Jamaica Ave. (prie Forest P'way Sta.), Woodhaven, N.Y. 11421. Suteikia garbingas laido tuves. Kopyčios nemokamai visose miesto dalyse. Tel. Virginia 7-4499.

VAITKUS FUNERAL HOME. Notary Public. 197 Webster Ave. Cambridge Mass. Pranas Vaitkus, laidotuvių direktorius ir balsamuotojas. Moderniška kopyčia šermentis dykai. Aptarnauja Cambridge ir Bostoną. TR 6-6434.

JOSEPH GARSZVA — GRABORIUS, BALSAMUOTOJAS. 2 modernios kopyčios. 231 Bedford Avenue, Brooklyn, N.Y. 11211; EV 8-9770.

MATTHEW P. BALLAS FUNERAL HOME — Moderni kopyčia, Air-conditioned. A. J. Balton-Baltrūnas, Licensed Manager and Notary Public. 660 Grand St., Brooklyn, N.Y. 11211; ST 2-5043.

STEPHEN AROMISKIS (Armakauskas) — Graborius-balsamuotojas. Moderni kopyčia. 423 Metropolitan Avenue Brooklyn, N.Y. 11211, EV 7-4335.

BUYUS FUNERAL HOME, Mario Teixeira, Jr. laidotuvių direktorius. 428 Lafayette St., Newark, N.J. 07105; tel. Market 2-5172. Paruošiamos garbingos laido tuves. Modernios kopyčios, oras vėdinamas.

RIMOS IR JUOZO BRUZŲ vienintelė lietuviška siuntinių įstaiga didžiajame New Yorke, atlieka visus patarnavimus sudarant siuntinius ir užskaitant kitas dovanas į Lietuvą. Greitas patarnavimas — žemos kainos. 370 Union Ave., Brooklyn, N.Y. Telef. EV 4-4952

JOHN ORMAN AGENCY / Insurance - Real Estate. Namų pirkimo, pardavimo ir visais reikalais kreipkitės į mūsų įstaigą. Pildomi miesto, valstybės ir federalinės valdžios mokesčiai (Income Tax) pareiškimai. — 110-04 Jamaica Ave., Richmond Hill, N.Y. 11418; tel. Virginia 6-1800.

ANDRIUS ARMONAS, statybininkas — Long Islande stato įvairaus dydžio naujus namus, kuriuos galima tuoj įsigyti. Priimam užsakymus pastatyti pagal pirkėjo pageidavimus ant mūsų arba pirkėjo žemės. Statybą atliekam sąžiningai pagal susitarimą už labai prietinamą kainą. Tel. (516) AN 1-2864.

VYTAUTAS BELECKAS, sav. Winter Garden Tavern. 1883 Madison St., Ridgewood, N.Y. 11212, EV 2-6440. Salė vestuvėms ir kt. pramogoms. Be to, duodami polaidotuviniai pietūs. Pirmos rūšies lietuviškas maistas prietinama kaina.

SIDABRINIO VARPO KEPYKLA - Silver Bell Baking Co. Lietuviška ir europietiška duona ir pyragai, šventėms, vestuvėms bei pokyliams turtal. Dalia ir Albertas Radžiūnas, sav. 36-38-40 Stagg St. Brooklyn, N.Y. 11206; ST 2-5938.

JUOZO ANDRUSIO Real Estate, Insurance. Apraudimas gyvybės, namų, automobilių, baldų ir k. Namų pardavimas, apdraudimas, Income Tax užpildymas, Mutual Funds—pinigų investavimas. Kasdien nuo 9 iki 8 val.; šeštadieniais iki 6 v. pp. 87-09 Jamaica Ave., Woodhaven N.Y. 11421; VI 7-4477.

S & G MAISTO KRAUTUVĖ. Antanas Vaitkus, vedėjas. 84-09 Jamaica Ave. Woodhaven, N.Y. 11421, VI 9-5077; 340 Grand St. Brooklyn, N.Y. 11211, ST 2-4329. Papigintom kainom priimame užsakymus vestuvėms ir pokyviams. Pristatom į namus liet. skilandžius, sūrius. We take all orders special price for Weddings and Parties. Home-made Bologna. • Trečia nauja, moderniška krautuvė atidaryta 84-04 Jamaica Ave., Woodhaven, N.Y. — VI 9-5077.

SUPERIOR PIECE GOODS CORP. 200 Orchard St. New York, N.Y. 10002, AL 4-8319. Vilnonės medžiagos įsū atsimiesiems—importuotos ir vietinės. Vilnonės medžiagos kostiumams, paltais ir suknelėms. Taip pat šilkinės, mailytos, spalvotos, lovosms užtiesalai, vilnonės skaros ir šalikai—geriausios rūšies pigiausiomis kainomis. Specialus patarnavimas paruošiant paketus į Europą. Užeikite ir įstikinsite!

C. A. VOKET — LIETUVIS ADVOKATAS — 41-40 74th Street Jackson Heights, N. Y. NE 9-6620.

ANTANAS J. SAVELSKIS — lietuvis advokatas — 80-30½ Jamaica Ave., Woodhaven, N.Y. 11421; tel. 849-1060, namų TW 7-3061 (nuo 9 r. iki 9 v.)

VYTAUTAS MAZELIS, fotografas — vestuvės: spalvota ir juoda balta (gali vykti ir į kitus miestus), portretūra, meno darbų nuotraukos ir kiti foto patarnavimai. 422 Menahan St. Ridgewood, N.Y. 11237; Tel. HY 7-4677.

NEW YORK — Lietuvos atsiminimų radio valanda šeštadieniais nuo 5 iki 6 val. WEVD 1330 kil. 97.9 mg. FM. Direktoriaus dr. Jokūbas J. Stukas, 1016 Schleifer Rd. Hillside, N.J. 07205; tel. 201-289-6878.

NEW YORK — Laisvės 21burys, lietuvių ir anglų kalbomis sekmdieniais 9-10 val. ryto WHBI 105.9 FM banga. Vedėjas Romas Kezys, TW 4-1288, 62-15 69th Pl., Middle Village, N.Y. 11379.

PHILADELPHIA, PA. — Bendruomenės Balsas, WTEL, 860 kilocycles šeštadieniais nuo 1:30 - 2:30 p.p. 1203 Green St., Philadelphia, Pa. 19123; PO 5-0932.

PITTSBURGH, PA. — WZUM, 1590 banga sekmdieniais 12 iki 12:30 p.p. Vedėjas V. A. Yucius, 52 Shady St. W. Pittsburgh, Pa. 15228, tel. 563-2754.

HARTFORD, CONN. — ved. Alg. Dragūnavičius, WBMI - FM 95.7 sekmdienij nuo 12 iki 1 p.p. — 273 Victoria Rd., Hartford, Conn., telef. 249-4502.

DETROIT, MICH. — Lietuviškų melodijų radio valanda iš WMZK-FM stoties, banga 98 mc. antradieniais ir ketvirtadieniais nuo 8 iki 9 v.v. Vedėjas Ralph Valatka, 17696 Warwick, Detroit, Mich. 48219, tel. 537-5550.

BOSTON, WORCESTER, BROCKTON, Mass. — Vedėjas P. Vištinis, 173 Arthur St., Brockton, Mass., tel. JU 6-7209; FM bangomis 107.9 mc. WHIL 1430 kil. Medford, Mass. sekmdieniais nuo 11-12 vid.

ROCHESTER, N.Y. — Kultūrinė lietuviška valandėlė sekmdieniais 9-9:30 val ryto per WCMF-FM, 96.5 mc. Klubo valdybos plrm. Pr. Puidokas, 580 Wilkins St. Rochester, N.Y. 14621.

BOSTON, MASS. — Vedėjas Step. Minkus, WLYN 1380 kilocycles ir FM 101.7 banga sekmdieniais nuo 1-1:30 val. p.p. — 502 E. Broadway, South Boston, Mass. 02127

NEW YORK CHICAGO

LITAS Investing Co., Inc.

specializuojasi nekilnojamo turto, trumpalaikių paskolų, akcijų biržos ir kitose srityse. LITO bendrovė Jus kviečia investuoti indėlių formoje. Už indėlius mokamos aukštos palūkanos. Investavimo arba paskolų reikalais prašome kreiptis:

LITAS INVESTING CO., INC.
86-01 114th Street Richmond Hill, N.Y. 11418 — Tel. 212-441-6799
2422 West Marquette Rd. Chicago, Ill. 60629 — Tel. 312-476-2242

Visais apdraudus ir nekilnojamo turto klausimais prašome kreiptis į

LITAS SERVICE CORPORATION
94-10 Jamaica Ave. Woodhaven, N.Y. 11421 — Tel. 212-847-5522
Pilnas draudimo patarnavimas — namams, mašinoms, gyvybei ir k.

Chicago Romė Paris München Los Angeles: Atostogos Suvažiavimai
LITAS Travel Service yra pasiruošus Jums patarnauti nežūrint kur ir kada keliautumė. LITAS Travel Service parūpins bilietus, padarys reikiamas rezervacijas, patars kur geriausia atostogauti, kur apsigyventi, skiriuo laikui ir iš kurio aerodromo arba uosto patogiausia išvykti. Patarnavimai yra visiškai veltui. — LITAS Travel Service talkina iškvičiant gimines iš Lietuvos, atostogom ar nuolatiniam apsigyvenimui. RŪOŠIATĖS KELIONEN?... Nepamirškite!

LITAS TRAVEL SERVICE
94-10 Jamaica Ave. Woodhaven, N.Y. 11421 — Tel. 212-847-5522
SEKMINGOS KELIONĖS!

DARBININKAS

910 WILLOUGHBY AVE.
BROOKLYN, N. Y. 11221

Editorial Office GL 5-7281 • Business Office GL 2-2923
THE WORKER (Title Copyright) by FRANCIS CLAY FATHERS
Eina nuo 1915 metų.
1951 sujungė AMERIKĄ, LDS organą DARBININKĄ ir LIET. ŽINIAS
Second-class postage paid at Brooklyn Post Office
Published semi-weekly except holiday weeks and July and First week in August
when published weekly.
Prenumeratos kaina \$8.00 — Subscription per year \$8.00
Laukraištį tvarko REDAKCINĖ KOMISIJA.
Straipsnius ir korespondencijas redakcija taiso savo nuožiūra. Nenaudoti straipsniai saugomi ir grąžinami autoriams prašant. Pavardė pasirašyti straipsniai nebūtinai išreiškia redakcijos nuomonę. Už skelbimų turinį ir kaibą redakcija neatsako.

Švietimas, švietimasis

Rūpinamės vaikų švietimu šeštadienišose mokyklose ir stovyklose. Džiaugiamės mokytojų sąskrydžiais savo švietimui pagilinti. Švietimo ir švietimosi reikia ir tiems, kurie ima vadovauti politinei minčiai ir veiklai.

Politinis vadovavimas kovai dėl Lietuvos laisvės yra Vliko privilegija. Gal iš principo ir gerai, kad Bendruomenė ir ta privilegiją nereikiškė pretencijų. Gera, kada pasiskirstoma sritim, specializuojamasi. Bet ši privilegija uždeda ir pareigą. Pirmiausia pareigą Vliko nariams savo politinį nusimanymą panaujinti labiau nei veikiantieji kitose srityse. Normalus, nuolatinis ir kasdieninis pasinaujinimo padėtyje tuo tarpu tėra L. Laisvės komitetas. Jo nariai kasdien seka politinę raidą ir ją įvertina bendrai. Tuo būdu savaimė jų politinis nusimanymas eina su laiku. Vargiai tą galimybę turi Vlikas — valdybos, juo labiau tarybos, o ypačiai seimo nariai, kurie susirenka sykį per mėnesį ar metus.

★

Amerikinėje bendruomenėje gyvenant, natūralu, kad Vliko ir ne Vliko veikėjų politiniame galvoje imame matyti du kraštutinius, čia vadinamus (nors ir neteisingai) "konservatizmo" ir "liberalizmo" vardais. Vieni galvoja, kaip buvo galvojama Lietuvoje, sukuriant Vliką, kiti galvoja — lyg būtų "Americans for a Democratic Action" padalinys, koegzistenciškai.

Lietuvos reikalui šiuo tarpu abudu kraštutiniams nenuadingi. Politiškai galvojantis lietuvis negalės susvyruoti dėl siekimo Lietuvai nepriklausomybės, dėl bekompromisinio priešinosi okupantui ir nedemonstruos bičiulystės su okupanto pareigūnais. Bet veiklos artimiausius uždavinius ir

priemones norės grįsti konkrečiom nuolat ir nuolat kintančios tikrovės prielaidom.

Dėl to būtų neleistina prabanga mūsų laikais svarstyti teorijas, ar Vlikas tas pats, kad jis buvo Lietuvoje; ar jis eina egzilinės valdžios pareigas.

Realus kelias būtų kitas. Vienai, svarstyti tikrovės nuolat iškeliamus klausimus ir dėl jų sutarti konkrečius sprendimus. Antra, realu būtų, jei sutarime dalyvautų ne tik uždaras Vliko narių ratelis, bet ir svarstymą būtų patelkti ir asmens, kuriuos randa pajėgus politiniame galvoje, ar jie būtų bendruomenės organizacijoje, ar specialiam uždaviniui veikiančiuose kolektyvuose (Rezoliucijų komiteto, Batūno, spaudos, radijo žmonės). Vlikas tada atsiderėtų ne apsiribojimo, izoliacijos, bet aukštesnėje viešiniame ir derinimo padėtyje. Tada ir Vliko atskiriems nariams nebūtų pagundos daryti žingsnių į šalį, o ir direktyvos būtų sutinkamos ne kaip įsakymai, bet kaip visuotinis sutarimas. Tai svarbu psichologiškai šiuo metu, kada autoritetai ne mada.

★

Politinio vadovavimo privilegija deda ir antrą pareigą — bendrai sutartus nusistatymus paversti visų čia esančių lietuvių balsu. Tarp kanalų tokiame nusistatymui paskleisti labiausiai dėmesio vertos vietinės bendruomenės vadybės. Džiaugiamės, kad Vliko pirminkas savo iniciatyva ir ištekliams lankosi užsieniuose ir informuoja apie Lietuvos problemas bei Vliko veiklą. Bet ar jis susilaukia tokios pat veiklos iš savo bendradarbių, kad jie lankytųsi po lietuvišką bendruomenę — pas Chicagos, Clevelando, Bostono, Waterburio veikėjus, juos informuodami ir informuodamiesi? O be to

Ir šnipai gali būti tarptautinių mainų objektu

Pagaliau ir šnipai gali būti tarptautinių mainų objektu. Jau keli metai, kai įsigalėjo paprotys gaudyti įkaitus ir jais pasikui daryti mainus. Tai šaltojo karo slaptosios tarnybos reikalas. Tuo būdu išlaikoma komplikuoata lygsvara tarp Rytų ir Vakarų. Šiomis dienomis išleidiama į laisvę du žymūs šnipai, iki šiol laikyti anglių kalėjime: Helen ir Petras Kroger. Tai "smegenys" tuo tinklo, kuriuo rusų šnipai buvo apsupę Portlando karinę jūrų bazę. Pagal abišalį anglių-sovietų susitarimą, tiems dviems "paukšteliams" sutrumpinta bausmė ir leista išvykti iš Anglijos. Rusija jau leido grįžti į Angliją mokytoju Gerald Brooke, kuris pagal Maskvos versiją "buves nuykykes į Sovietų Sąjungą vesta antikomunistinės propagandos", už ką gavo ketverius metus kalėjimo ir darbo stovyklos.

Šios mainų operacijos planas bus paleisti dar du jauni angliai, laikomi Sov. Sąjungos kalėjimuose už mažesnius nusikaltimus. Anglijos viešoji opinija, sujaudinta Brooke likimu ir jo išgyvenimais, darė spaudimą valdžiai, kad ji pasirūpintų bet kokia kaina išgelbėti ir tuos du jaunuolius. Nors mainai vyksta lygybės principu, bet faktiniai laimi rusai. Krogeriai buvo "profesionalai", labai gabūs šnipai, pirmos rūšies agentai, centrinės figūros visos sovietų šnipinėjimo sistemos, suteikę Sov. Sąjungai gausius medžiagos apie anglių karinius įrengimus povandeninio karo

asmeninio susitikimo vargiai įmanomi tikslingi sprendimai ir vieningas jų vykdymas.

Tokį informavimąsi ir informavimą čia ir vadinam politinių švietimu bei švietimusi.

★

Kaip vieną iš tokių švietimo bei švietimosi pastangų sutinkame dabar susirenkantį Vliko seimą. Pagal Vliko struktūrą seimas nedaug ką sprendžia. Bet gi jame dalyvaujantiesiems bus proga informuotis ir informuoti. Tai naudingas politinis treningas. Panašios pozityvios prasmės, manome, turėjo ir Vliko organizuotas simpoziumas dėl Lietuvos laisvės kelių.

sektoriuje. Jie yra ne pirmieji (nebus ir paskutiniai), kuriuos sovietai po ilgų ir sunkių derybų vistik iškraptė.

Iš atžvilgio į Vakarų valstybes rusai turi visą eilę palankių, galimybių pasigaminti mainams "prekių". Tai visokie ir Sov. Sąjungą vykstantieji turistai, prekybininkai, mokslininkai, kurie pateko į KGB rankas. Kiti apkaltinami fotografavę svarbius pramonės ar karo įrengimus, už ką būna nuteisiami, uždaromi į kalėjimą belaukiant kitų mainų. Maskvoje labai lengva patekti į teismą už "šnipinėjimą", jeigu esi svetimšalis. Įrodymui tarnaus knyga, laikraštis, užrašų knygelė su pavardėmis. Kartais užtenka sustoti ties "uždrausta" vieta. KGB pasistengia surasti sunkių kaltinimų, nes žino, kad Vakaruose didesnes bausias gauna kaip tik dideli nusikaltėliai. Todėl ir pas save, tokius kaip Brooke, nuteisia "pavyzdinčiai". Kai kartą dirva yra jau paruošta, dideli nusikaltėliai šnipai išaiškinti ir nubausti, tada Vakarų valstybėms sunku atsakyti padaryto pasiūlymo: apskieiskime šnipais. Tuo būdu Sov. Sąjunga iki šiol galėjo savo agentams garantuoti: jei pakliūsite į rankas, mes rasiame būdą išvaduoti. Keista

šnipais prekyba turi gana efektyvų ir smulkų mechanizmą.

To mechanizmo svarbiausias ratalis yra vokiečių advokatas Wolfgang Vogel, kuris gyvena Rytų Berlyno rezidencinėje zonoje. Vogel yra įdomi asmenybė, o dar įdomesnis jo užsiėmimas. Neseniai vienas anglių dienraštis, susidomėjęs šnipų apskieitimo technika, pasiuntė savo atstovą pakalbinti tą Vogelį. Dr. Wolfgang Vogel yra vienas iš nedaugelio "laisvų" juristų Rytų Berlyne. Jis yra vienas iš dviejų rytų vokiečių teisininkų, kuriems leista stoti į Vakarų Vokietijos teismus. Be to, Vogel gali laisvai važinėti po visas valstybes šioje ir anoje geležinės uždangos pusėje. Tai paslaptiniga asmenybė nepermatomoje komunistinio režimo diplomatiijoje, kaip tai rodo pavykusios derybos, kuriose jis dalyvavo dėl šnipų apskieitimo. Jo tarpininkavimu dėka Krogeriai buvo paleisti, nes jis veikė į anglių valdžią ir teikė sovietų pasiūlymus. Kai jau Vogel dirvą paruošdavo, tada jau ateidavo diplomatai pasirašyti sutarties tekstą. Faktas, kad kur tik Vogel prikišo savo ranką, ten reikalas baigdavosi sėkmingai. O visa istorija ir Vogel veikla prasidėjo prieš dešimtį metų.

Pirmasis atvejas buvo garsus sovietų šnipas "pulkinkas" Abel, Amerikos kalėjime nuo 1957 m. FBI Abelį užėmė pat metų birželio 21 ir jo "dirbtuvėje" rado ištisą arsenalą radijo įtaisymų, mikrofilmų, šifrų, žemėlapių ir kitokių dokumentų. Abelis buvo svarbus šnipas, toje tarnyboje nuo 1927 (į Ameriką atvyko 1948). Tarp pas jį rastų adresų buvo ir Morris ir Lona Cohen, t. y. Krogeriai. Tačiau ryšys tarp Abelio ir Krogerių ne iš karto buvo susektas. Tik 1961 anglių ir amerikiečių kontržvalgyba nustatė visą šnipinėjimo tinklą. Abelis gavo 30 metų kalėjimo. Mirties bausmės išvengė tik dėl to, kad Amerikos valdžia nujautė, jog jis kada nors bus reikalingas. O progos ilgai laukti nereikėjo.

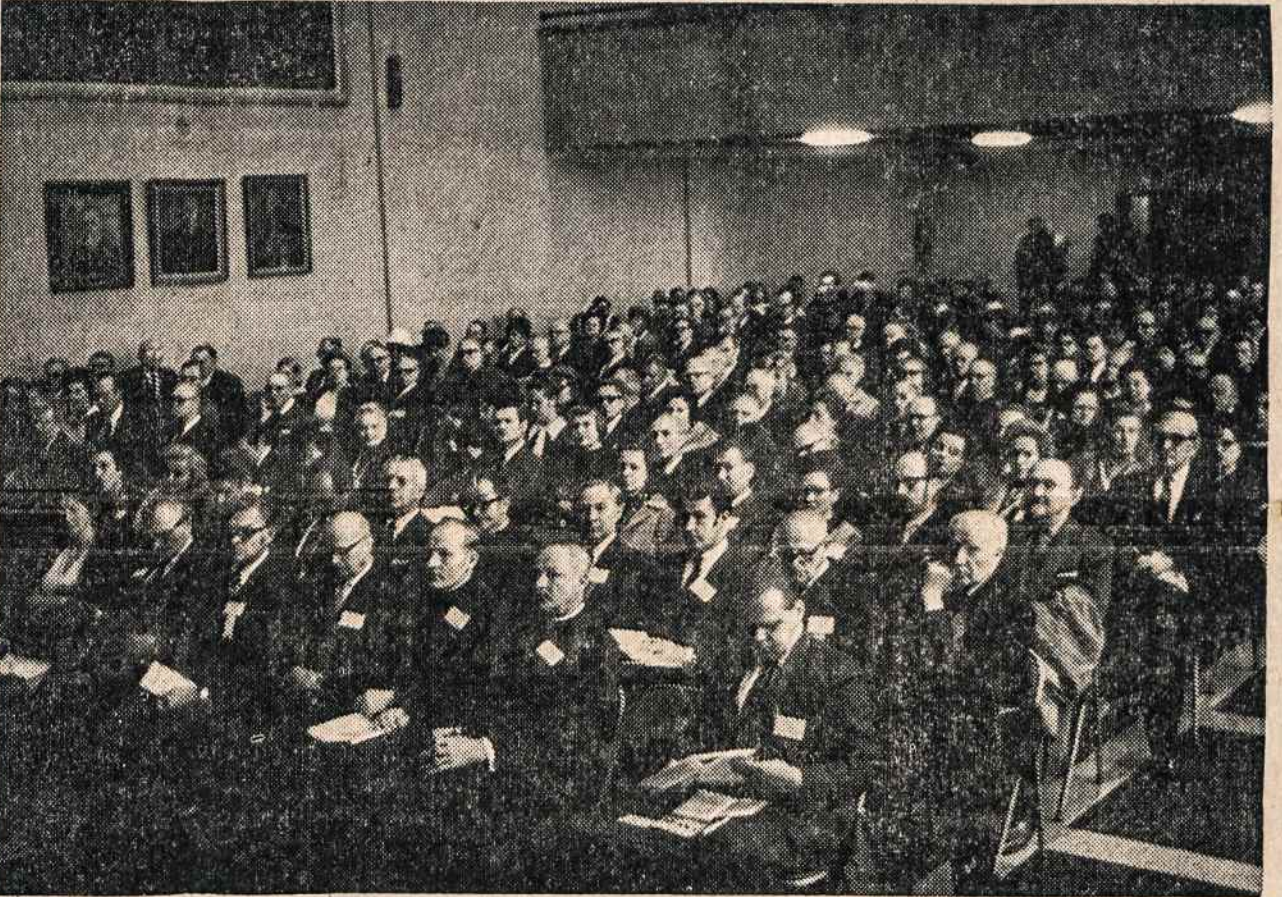
1960 gegužės 1 rusai numušė amerikiečių žvalgybinį lėktuvą, o pilotą Garry Powers pagėmė gyvą į nelaisvę. Tada iš kilo garsus U-2 incidentas, kuris suardė keturių "didžiųjų" konferenciją Paryžiuje. Tada Chruščiovas inscenizavo triukšmingą protestą ir apleido konferenciją. Trumpai po to Powers buvo nuteistas dešimčiai metų kalėjimo. Bet tuojau Sov. Sąjunga pradėjo bandymus iškeisti Abelį į Powers. Zmogus, kuriam buvo pavesta ši o-

peracija, buvo vėl Vogel. 1962 vasario 10 ant Glienicke upės tilto, kur eina riba tarp vakarų ir rytų Berlyno, du šnipai buvo gražinti į savo kraštus. Tuo būdu susidarė precedentas, kuris vėliau buvo naudojamas apskieičiant šnipais. Nerašytu susitarimu abi pusės tyli apie sunkias derybas, kol prienama prie abiem pusėm priimtino sprendimo. Turbūt niekad nesužinosime visų detalių, kaip ir kokiomis sąlygomis prienama prie sprendimo ir savųjų šnipų išlaisvinimo.

1961 kovo mėn. vokiečių šnipas ir KGB agentas Willie Hirsch, KGB agentas Igor Mellek, išlaikyti metus Amerikos kalėjime, buvo iškeisti į du amerikiečių pilotu Olmstead ir McKeone, patekusiu į rusų rankas, kai jų žvalgybinis RB-17 orlaivis buvo numuštas sovietų priešlėktuvinės apsaugos. Vo gel tarpininkavo ir tada, kai KGB agentas pulkininkas Popilcev, sovietų prekybinės misijos narys, buvo suimtas Bonnoje. Jis šnipinėjo vokiečių pramonės ir karinius įrengimus. Rusai labai rūpinosi jo likimu. Sunkumas jį išgelbėti kilo dėl to, kad rusai neturėjo atitinkamo pakaitalo. Pagaliau Vogel pasiūlė už Propilceva atiduoti du vokiečių studentu Naumann ir Sonntag, kurie buvo suimti Maskvoje, kaip "pavojingi kapitalistų šnipai", o jie tuo tarpu buvo du nekalti, gal per daug naivūs turistai. Maskvos tribunolas jiems užkrovė po 12 metų kalėjimo. Tačiau ir tie du Heidelbergo universiteto studentai buvo permaža kaina už labai svarbų rusų šnipą Vak. Vokietijoje. Tada Maskva pridėjo dar porą vokiečių, vyrų ir moterį Werneius — du turistu Sov. Sąjungoje, kurie buvo rusų apkaltinti "stebėję karinius įrengimus". Bonnos vyriausybė sutiko, ir už Propilceva vokiečiai gavo keturias galvas. Čia vėl buvo nuopelnas to paties Vogel.

Sekė mainai tarp JAV ir Sov. Sąjungos, kada Amerikoje buvo susektas labai platus rusų šnipinėjimo tinklas ir buvo suimti keturi rusų šnipai: Egorovas, Sokolovas, Maslennikovas ir Galkinas. Tasai tink-

(nukelta į 4 psl.)

Atidarant lietuvių mokslininkų simpoziumą Jaunimo centre Chicagoje. Nuotr. Z. Degučio

VAIZGANTAS
ŽEMAIČIŲ ROBINZONAS

(7) — O kur akis dėsiu, kai jūs paskui imsite pirštais badyti, sakydami ir prikišdami: "Ar taip prie a.a. tėvelių nabaštikų buvo? O kad vaikui teko, visi pašaliai apgrivuo, visus tvorgalius nukūreno?..."

Ir dirbo, lyg tikrai įsibailinęs, ką žmonės pasakys, kai netesės, pradėjęs nebus baigęs, o ne sau. Nors neik į kuopą akių žibinti — tai sunkiau, nei neturėti stogo ant galvos.

Kaimas taip suprato ir dėjo paprasta būtinybe, žemaitiška būtinybe. Kas tik nori kaimo ir parakvijos šlovei gyventi, vis turi jaunomis dienomis parobinsonauti.

Daugiur visa tai pačiam Ontei į akis susakydavo; ne raišydami, ne griaudami Vinco darbą, ne, bet iš dyko galo, taip sau. Bene jiems Ontės sveikata ir jo patogumai rūpėjo! Kitiems ir Ontė taip pakalbėdavo, o pats nesusigundė, užburta sužavėtas didžiais Vinco pasiryžimais viską ūmai padaryti, kad ilgiau tektų patogiai pagyventi. Ontės filosofija buvo vienisia: dirbk, kad net akys lįstų; valgyk, kad net pilvas plyštų. Dirbo tad, valgė ir didžiavos, kad eina lygiomis su tokiu gaspadorium, kad tiek daug padirba, o ne pavydėjo gerų pasėkų ir nesigriaudė.

Mažu pamažu Ontė ėmė nusi manyti, kad Vincas tesės bet ką padaryti sau ir kitiems, jei tik panorės. Mažu pamažu liovė jį familiariškai vardu — Vence — vadinęs, kaip jį patį Ontė vadino, ir ėmė gerbti gaspadoriaus titulu ir tik žiūrėjo jam į veidą, spėdamas, ką čia jis ketina, kad neliepiamas jau galėtų tai daryti. Atspėti nebu-

vo sunku; kaimo ūkis nepainus, daugiau reikėjo tikro rūpestingumo. Tai ir Vincas vis dažniau savo Pentulį gy-rė:

— Gaspadoriškai padaryta.

Vis dėlto, būdamas vyresnis už savo gaspadorių, Ontė laikė savo pareigą pradžioje apie viską nauja paabejoti, begu tai reikalinga, begu tai nebus per daug ir begu tai iš viso ištesima jų pajėgomis.

— Nu, kur čia tu dabar vieno nebaigęs! kito greibiesi! Patrukt gali. Čia trobos, čia tvoros, o kai užgrius dar laukų darbai! O mudu vienudu.

— Aš nežinau, Onte, ar mudu tesėsime kailiu ir kišene. Aš tik jaučiu, kad privalome kiek tik galėdami daugiau pridirbti. Ko nebenudirbsime, tai tik lai lieka kitam kartui, kitam metui ar net mūsų vaikams. Tik už tai mūsų nevainos, ko nebūsime tesėje, nors ir norėję.

— Ir vaikų? — kytria mina pablazgatijo Ontė ir išvydęs, kad Vincas šypotele, pats balsiai nusikvatojo.

Vincas su Onte, ligi tik nutruko nuo liubos, bėgo į pamisškę baslių tvoroms tašyti. Prisitašė jų bent kelis aktainius, ir vis matės, maža tokiame ilgium — apeiti visus laukus ir laukelius. Tai įsišnekėti turėjo gana laiko. Vieną kartą Vin-

cas šitaip vedė savo kalbą ar verpė iš savęs mintį, kaip voras siūlą tinkliu:

— Varstą (vasarojų) mes išsėsime kaip vien reikiant. Ir apdulkinsime. Bet iš nuomininko sėjos ne ką gausime. Rudens želmuo nedaug težada. Dievai jo nematai tu nomininko. Gal ir mes jo vietoje ne geriau būtume padarę — svetimam. O mums reiks labai daug kilių stogams. Statinio šiaudų vėl iš bet kokio derliaus neiškrėsi. Pirkti kilių negausi — visi šiaudus birgina pakraikams. O kad mums ir priaugtų rugių kaip mūras, vis tiek iš mūsų pačių lauko jų neužtektų. Ir vėl: atimsi pakraiką, tai iš ko mėslo pasidarys? Be šūdo nėra grūdo. Reikia daug gyvulių, o jiems pašaro. Ar savo gaurais juos paliuobsi?...

Vincas balsiai galvojo, lyg visai netaikydamas į savo antrininką. Jis pynė ir šiaip, ir taip, iš pradžių į galą ir iš galo į pradžią, kad net Ontė visai pamisškė. Jis liovės tašęs, plačiai išsižiojo ir stovėjo lyg pasprinęs. Matės, kad jis apie visa tai nė galvoti negalvojo ir toks minties sumetimas jį visai netikėtai užgriuvo ir pri-trenkė kaip apvirtes vežimas.

— Tai... tai... trobesiai liks sau be stogų? — pagaliau išstūmė iš pačios vidurių gilybės.

— Mums, Onte, yra kitokios medžiagos stogams įkloti — skiedrų. Tvorų laukai galės dar metus palaukti, laukę dvi dešimti; bent dalies. Joms skirtuosius pušų ir eglių rąstelius supiaustysime metierais ar dar trumpiau, kaip degtukams dirbti, papirholcui — Klaipėdoje šaukia. Nuvažiuosiu į miestą, nupirksiu peilį, o tu tik dairykis tokių dramblių, kaip pats esi, kad pagaltų skiedras iš pliauskų drožti. Jomis ir apsidengsime dangčius.

— Ne, tatau bus gražumėlio! — papliauškejo rankom Ontė, vėl atgavęs žadą ir protingą išvaizdą. — Juk mūsų apylinkėje dvaro trobesiai tešviečia skindelliais.

— O ir nuo ugnelės bus atvangiau — ne taip greit užsideds kaip šiaudai. Svies baltuos ir toli toli skelbs mūsų šlovę: antai kaip dvaro! — sakys, o mes vaikščiosime pasipūtę kaip kalakutai.

Kai Onte-Pentuliui ėmė rodytis tai būsiant paskutinį atstatymo darbą, Vincas jį apsvaigino dar majednesniu sumanymu. Vieną kartą bevalgant pačių pamiškėje išvirtos riebios košės ir dar pasičirkintų ant spirgintuvėlio lašinių, tai itin gerai nusiteikus, Vincas ėmė Ontę girti.

— Tu, Onte, manai, kad aš tavo darbo nematau ir neįvertinu?

To Ontė visai nemanė. O jei ir pamanė kokį sykį, kaip antai, miške pabaigus darbus, tai užmiršo. Tai tik krankstelėjo sau į sauja, lyg įstrigusį galūgerklėje miežio akuotą. Košėje jų pasitaikydavo.

— Kai rudenį aš tave lygaus miško darbams dirbti, aš tau pasiūliau gerą atlyginimą, ko kio pats norėjai. Ir neapsigauk dinau: su tavim gera dirbti ir, regiu, bus galima uždirbti, o gal ir praturtėti.

— Gm! — vėl krankstelėjo Ontė, dabar jau patenkintas, tai ne ašak atkosėdamas, bet lyg per didelį gramą nurydamas. Iš gerumo jam net šaltis užtelėjo per nugarą.

— Už miško darbus aš tau lieku net skalnas. Teks kaip nors atsilyginti. O prieš akis stovi dar vienas ne lengvesnis darbas — dirvų lyginimas, jų nuo kilių valymas. Mažus ir bobos nurankios, o dideli teks savim iš žemės išsprausyti, į paežius surinkti, gal net ištisos tvoros iš jų nukrauti. Teks grioviai kasti, lomos užsufluoti, nuotakumai padaryti, kad būtų lygu kaip ant stalo, ir vienur nemirktų, kai kitur džiūsta. Visa tai nebus lengviau už miško kirtimą. Nejaugi mes skirsimės šį rudenį, to darbo nenudirbs? Lygkimės ilgesniam laikui taip, kad darbas imtų rodytis ir būti sau dirbamas, o ne samdytas. Tada nebus pavydu, kad ir

daugėliau nudirbsime. Nenorėdamas, kad tu man, kaip tasai, atsipraštai, gerų žmonių šuo, pabėgtumei, aš sumaniau tave prie Kaniavų kiemo kaip tą numsgari už kaklo prisirišti.

Ontė vėl ketino krankstelėti, bet nebesumanė, kuriuo būdu, tai tik atsiviepė taip plačiai, lyg prieš nulaižydamas košinę medinį samtį. Lygiai plačiai kaip burna išsiskėtė ir rankos.

— Tu gi numanai, kam aš taip atsidėjęs ruošiu šį namų lizdelį: rudenį vesiu patelę Ursulę Bartasalę. Maniau tai padaryti į pavasarį, bet ilgu be moteriškos. Juo veikia, juo geriau: būsiu laimėjęs visą pusę metų sugyvenimo poroje. Šauni tai ir stipra žemaitė. O graži kaip nuvirintas velykinis kiaušelis. Bus man iš jos nemaža patiekis ir pagalbos ūkyje. Man tėra dvidešimt penkeri, ir tai aš, matai, neberims-tu. Tau daugėliau, tai ir moteriškos, numanu, būsi pasilgęs labėliau. Tavo Oną Kinčalę aš jau pažįstu. Irgi šauni, stipra ir unginga moteriška. Kaip tik tau.

— Je, penkis pundus, veizdėkis, bus besverianti — smagi mergė. Kad duot per ausį, ne-labai atlaikičiau nevirtes. Mudu seniai jau surokuojava. Bet kur ją dėčiau? Taip ir esava palaidu ir laukiava, nežinova ko.

(Bus daugiau)

Albino Elskaus paroda

Gruodžio 6-7 dienomis Kolumbo vyčių salėje Woodhaven vyksta dail. Albino Elskaus kūrinių paroda. Dailininkas gyvena New Yorke, kur jis turi vitražų studiją. Toj studijoj sukūrė jis gražių ir įspūdingų vitražų. Vasaros metu, iškeliaujęs atostogauti į Mainą, jis daug tapo. Taip susidarė tapybos kūriniai.

Norėdami plačiau supažindinti su jo menu ir pačiu dailininku, kreipėmės su keleta klausimų, kuriuos jis čia ir atsako:

Kur ir kada surengt savo kūrinių parodas?

Parodas turėjau New Yorke, Chicagoje, Bostone.

Kelinta yra ši paroda?

Šešta (vieno asmens).
Kiek kūrinių išstatysite šioje parodoje? Kiek bus aliejinės tapybos, kiek piešinių?

Apie dvidešimt tapybos darbų ir 8 piešinius.

Ar išstatysit bent vieną vitražo pavyzdį?

Ne, bet gal kada ateity surengsiu vien vitražinių darbų parodą.

Anksčiau buvote abstraktinio meno dailininkas, kas padėjo susiformuoti dabartinę išraišką?

Abstraktinis priėjimas yra man artimas. Jo esmė man vis tiek palieka gamta, ir jos aš negaliu atsisakyti. Čia aš ieškau vidinės tikrovės, kurios paviršius neatsiskleidžia. Šios parodos darbuose yra mano išpūdziai — prisiminimai vasaros Maino pakrantėse.

Ar tapybai turi įtakos jūsų darbas su spalvotais stiklais?

Vitražų kompozicinės ir spalvinės problemos nėra panašios tapybai, bet nėra tolimos. Stikle spalvų pasirinkimas turi būti tikslus ir neabejotinas — jų neuždažysi kaip drobėje ir tuo pačiu sprendime reikalinga aiškumo ir disciplinos.

Tapyboje aš nenoriu matyti vitražų, bet spalvų pasirinkimas be abejo turėjo ryšio ir įtakos mano darbams drobėje.

Gal esate susikūrę kokią specifinę savo meno filosofiją? — Ką norit savo tapyba išreikšti?

Tapyboje šiuo metu mane imponuoja spalva, figūra ir vidinė tikrovė. Filosofijos savo tapyboje neturiu. Atsakymas žmogaus mene — man nėra priimtinas. Gal būt daugiau nei bei kada jaučiu jo trūkumą. Nužmoginimo teorijoje nerandu sau atgarsio. Savo darbuose noriu matyti paprastą nekomplikuotą atgarsį momentų, vietovių, žmonių, kurie išsiskyrė nuo kasdienybės pilkumos ir paskatino mane imtis teptuko.

Kur studijavot meną ir kur mokėtės vitražų kūrybos?

Lankiau Kauno Taikomosios Dailės Institūtą, baigiau Freiburgo Ecole des Arts et Metiers. Studijavau Paryžiaus Ecole des Beaux Arts ir New Yorke pas John von Wicht.

Vitražo pirmuosius eskizus atlikau Kauno Taikomosios Dailės Institute pas dail. S. Ušinską. Eilę piešinių vitražams padariau Freiburge, bet rimtai vitražo srityje pradėjau dirbti atvykęs Amerikon, Chicagon 1949. Norėdamas geriau pažinti vitražą, išvykau į Prancūziją.

(mukelta į 8 psl.)

Dail. Albinas Elskus — Pakrantėje

NUO SCENOS NUŽENGĖ PIANISTAS A. MROZINSKAS

1914. VIII. 7 - 1969. XI. 21

Pianistas virtuosas, nuostabus akompaniatorius **Aleksas Mrozinskas** nužengė nuo gyvenimo scenos — nužengė su menininko mostu, su žmogaus tragika. Gūdi tai istorija, sujaudinusi visą New Yorko lietuvišką visuomenę.

Kiek šimtų koncertų skambino jis? Kiek kartų buvo scenoje, apšviestas rampų. Nesukūbėdamas, ramiai jis atversdavo gaidas. Ir skambino truputį palinkęs. Nevaidino jis kokio romantiko besiblaškančio pianisto. Ramiai gaudė jo žemieji tonai, o ant jų, lyg sidabro lašai, krito aukštieji balsai. Ir tie balsai buvo tokie trapūs, ilgesingi. Paskui jis vėl ramiai atsistojo, nusilenkė ir išėjo.

Scena — buvo jo kasdienybė — jo gyvenimas. Dabar jis nužengė nuo tos scenos, palikdamas tikrai didelę tuštumą. Iš kur atsiras kitas toks akompaniatorius?

#

Lapkričio 21, penktadienio rytą, eidamas į Aušros Vartų bažnyčią mišių groti, jis žuvo. Toj bažnyčioj buvo vargonininku ir tas pareigasi ėjo sąžiningai. Ir tą rytą važiuo Jamais kas traukiniu, išlipo Canal stotyje. Iš ten eidavo į bažnyčią pėsčias. Ten jis pateko po sunkvežimio paskutiniams ratais. Tuo momentu sunkvežimis važiuo atbulas. Zinoma, nieko nepastebėjęs, nuvažiuo paskui tiesiai gatve.

Savo paskutinę savaitę išgy-

veno tragiškai. Jis turėjo aukštą kraujo spaudimą. Gal dėl to, ar dėl kitų priežasčių, tarpais sutrikdavo jo atmintis. Kartais nustodavo kalbos. Paskutinę dieną tik su didelėm pastangom galėjo kalbėti. Bet ir tada jis prisiminė koncertą ir jam rengėsi, susidėjo gaidas, drabužius. Tas koncertas turėjo būti šeštadienį — tai kariuomenės minėjimas, kada jis turėjo skambinti.

Praeitų metų rugsėjo mėnesį mirė jo žmona. Nuo to laiko jis kažkaip pasimetė, nebesuorganizavo nugalėti gyvenimo sunkumus.

Mėgo vakarą prieblandoje skambinti pianinu. Tai buvo Bacho kažkoks liūdnas ir dramatinis kūrinys. Skambino su retu išjautimu ir didele jėga. Paskambinęs vis sakydavo — tai jo žmonos — Valės — prisiminimai.

#

Gimė jis 1914 rugpiučio 7 Šiauliuose. Jo tėvas buvo skulptorius ir darė paminklus, skulptūras. Iš žymesnių tėvo darbų buvo skulptūros Šiluvos bažnyčiai.

Pradinį muzikos mokslą ėjo Šiaulių muzikos mokykloje. 1933 išlaikė egzaminus į Kauno konservatoriją ir studijavo pianiną pas prof. A. Ružickį, bet dėl materialinių sąlygų 1934 mokslą nutraukė. 1935 baigė Šiaulių gimnaziją ir tais pačiais metais laimėjo varžybą Kauno radijofono akompa-

Velionis paliko du sūnus — Saulių, jau suaugusį ir atitar-

navusį kariuomenėje ir Sigitą, kuriam, berods, tik devyneri metai. Salia jų ir kitų giminių bei artimųjų liūdi ir lietuviškoji visuomenė, netekusi savo pianisto.

Jau niekada neskambės jo paliestas pianinas, bet pianisto menininko vardas visada pasiliks su juo, — pianistas retų gabumų, reto lankstumo, reto muzikalumo ir toks draugiškas visiem. (P. J.)

ATSIŪSTA PAMINETI

Zeno Ignonis — YO VI (tai yra, Aš mačiau), išleido Buenos Aires, Argentinoje, esanti šv. Pauliaus Dukterų draugijos leidykla ispanų kalba, 327 psl., iliustruota, kaina nepažymėta. Autorius yra buvęs 1941-44 į Minsko apylinkes išsiųstų lietuvių karių kapelionas, ir apie du trečdaliai jo knygos yra atsiminimai bei dienoraštis iš pergyvenimų sovietų nuterioje ir vokiečių okupuotoje Gudijoje. Yra ir vaikystės atsiminimų apie Nemuną, pirmąjį pasaul. karą, Lietuvos nepriklausomybės metą, studijas Kaune, sovietų invaziją Lietuvon, darbą vaistinėje, pastoracinį darbą nepaprastose aplinkybėse. Yra įterpta paaiškinimų ir apie Lietuvos istoriją, ir tai ne-

Ir V. Kazakevičius rūpinasi JAV-bių lietuvių švietimu

Vadinamojo Kultūrinių ryšių su užsienio lietuviams komiteto pirmininko pavaduotojas V. Kazakevičius per vilnišką Tiesą (lapkričio 12, pačiame pirmajame puslapyje!) pateikė esamosios sąlygose nepaprastą pasiūlymą: jis, be abejo kalbėdamas savo valdžios vardu, norįs ir galįs padėti Amerikos lietuvių šeštadieniems liuanistinėms mokykloms. Lieja nemaža krokodiliškų ašarų ir dėl šv. Antano gimnazijos, kad jai padėti esą jau pervėlu... Šeštadieniems mokykloms siūlosi parūpinti vadovėlių, metodinių ir pažintinių filmų, metodinių priemonių, skaidrių, vaikių knygų...

Pasiūlymas, tačiau, pateiktas lyg tyčia taip, kad visiems ir tenai ir čionai būtų aišku, jog į tą pasiūlymą rimtai žiūrėti nėra pagrindo.

Pirmas siūlymo nerimtumo ženklas, tai kad jis pateiktas ne tam, kam siūloma, o paskelbtas laikraštyje, ir ne bet kokiam, o bolševikų Tiesoj, kuri tebeužsiiminėja net jų pačių šiuotos išjuoktu nerimtu darbu: įrodinėjimu, kad Lietuva tai tokia kvaila avis, kuri pati lindo vilkui į nasrus...

Antras, — kad pats V. Kazakevičius čia siūlo, ir čia pat pranašauja, jog siūlymas greičiausia nebūsiąs priimtas.

Trečias, — kad V. Kazakevičius, siūlydamas išseivijos mokykloms pagalbą, tuo pačiu išsižiojimu išvadina tų mokyklų vadovus bei mokytojus ir net mokinių tėvus neišmaneliais ir netgi savo gimtojo krašto šmeižikais...

V. Kazakevičius taip nerimtai ir nenuoširdžiai pateiktas savo pasiūlymu įrodė, kad, nors jis garsėja, kaip žymiausias lietuvių išseivijos gyvenimo žinovas Vilniuje, iš tikrųjų to išseivijos gyvenimo ir jo problemų dar toli gražu nepažįsta, nesupranta, o į ryšius su išseivija žiūri ar juokingai naiviai, ar tik Maskvos valdžiai atsidavusio tarnautojo akimis... Vistiek, pirmąją ar antrąją prasme šitaip išsišifraves, V. Kazakevičius turėtų būti jo viršininkų pripažintas ir pats prisipažinti, kad nuo šiol valdžios kam pavestiesiems uždaviniams atlikti jis yra tapęs nebetinkamas. (Elta)

lietuviams skaitytojams gerai paaiškina dabartinės Lietuvos padėties pobūdį.

DAILĖS PARODA CHICAGOJE

ČIURLIONIO GALERIJA Chicagoje ruošia tradicinę dailės parodą 1970 m. vasario mėn. 14-22 d.d. ir į kurią kviečia dalyvauti visus Šiaurės Amerikos (JAV ir Kanados) dailininkus.

Pramatomos premijos už geriausius kūrinius bus skiriamis nepaisant meninio stiliaus. Kūrinių atrinkimui ir premijavimui yra kviečiama juri komisija. Kūrinius parodon pristato patys dailininkai; parodai pasibaigus, neparduotų kūrinių gražinimu pasirūpina galerija (už Chicago ribų).

Dailininkai, suinteresuoti šia paroda, praneša Čiurlionio galerijai iki 1969 m. gruodžio mėn. 10 d. užpildant žemiau paruoštą kuponą ir pasiunčiant: Čiurlionis Art Gallery 5620 So. Claremont Ave. Chicago, Ill. 60636

arba skambinant Petriui Aleksai — telef. (312) 776-1798. Po registracijos tuoj bus išsiuntinėta pilna informacija.

Siuomi pareiškiu, kad dalyvausiu Čiurlionio Galerijos rengiamoje tradicinėje dailės parodoje, įvykstančioje 1970 m. vasario mėn. 14-22 d.d. 5620 So. Claremont Ave., Chicago, Ill. 60636, U.S.A.

Dail. vardas ir pavardė

Adresas

Kūrinių technika

(Tapyba, grafika, skulptūra, ir kitos)

Dail. Albinas Elskus

PREKYBA ŠNIPAIS

(atkelta iš 3 psl.)

las buvo nutiestas po visą Ameriką ir vadinosi "Baltich ring" (Baltich buvo Sokolovo slapyvardis). Tada amerikiečiai susekė didžiausią šnipinėjimo centrą. Mainai įvyko gana nesunkiai. Tai buvo laikas, kada tarp Washingtono ir Maskvos buvo nutiesta "karštoji linija" ir tikėtasi, kad Chruščiovas nesunkiai susikalbės su Kennedy. Amerikiečiai išleido iš kalėjimo tuos keturis svarbius šnipus, o rusai už tai atidavė Amerikai lenkiškos kilmės misininką Jėzuitą Ciszek ir 24 m. amžiaus amerikietį studentą Marwin Makinen.

Garsūs mainai įvyko tarp Anglijos ir Sov. Sąjungos, kai buvo apsikeista Gordonu Landsdale (tikrumoje pulkininku Moly), sugautu drauge su Krogėriu bešnipinėjant anglių Porton karinę bazę. Landsdale buvo nuteistas 25 metams kalėti. Tuo pat laiku sovietai areštavo biznierių Greville Wynne, kuris tam tikrą laiką buvo kurjeris ir ryšininkas tarp britų ir pulkininko Olego Penkovskij, sovietų sušaudyto už komunistinės valstybės išdavimą. Wynne gavo šešis metus kalėjimo ir jame išsėdėjo 11 mėnesių. Po ilgų derybų anglai sutiko iškeisti Wynne ant Landsdale.

Prekyba šnipais vyksta ir toliau. Šiomis dienomis Vakarų Vokietijos spauda trumpai pa-

minėjo, kad įvykęs pasikeitimas šnipais tarp Vakarų ir Rytų Vokietijos. Vakarų Vokietija atidavusi Ulbrichtui inžinierių Harold Gottfried, nuteistą dviem metams kalėjimo už šnipinėjimą Rytų Vokietijos naudai. Tasai Gottfriedas tarnavo branduolinių tyrinėjimų centre Karlsruhe ir lengvai gavo medžiagos, kurią pardavinėjo rytų komunistams. Keista, kad Vakarų Vokietijos informacijos žiniomis, pasikeitimas šnipais įvykęs grynai humanitariniais sumetimais, tačiau nepasako, ką gavo iš rytų komunistų už tą Gottfriedą.

Taigi netrukus Vakarų pasaulio kraštų kalėjimuose šnipų nebus: juos tuojau išpirks rusai užmokėdami nekaltai Sov. Sąjungoje suimtais ir nuteistais "už šnipinėjimą" studentais ir turistais. Tokių "šnipų" jie gali pasigaminti kiekvienu momentu, kai tik stambesnė jų žuvis patenka į vakariečių ginklą. To turėtų neužmiršti, kurie vyksta pasivažinėti po Sov. Sąjungą. Nebereik anglai pagaminti tam tikrą vadovėlių vykstantiems į Sov. Sąjungą, kuriame duodama realių patarimų, kaip išsisaugoti provokacijos ir šantažo. Matyt, anglams per daug kainavo mainų prekyba šnipais. Išleisdami iš kalėjimo pirmos klasės šnipus, už tai gavo nekaltus savo krašto piliečius. Ir čia laimi tik rusai.

V. Mar.

Pianistas Aleksas Mrozinskas

Nuotr. V. Maželio.

Amerikos Balso lietuviškos transliacijos nebus sutrumpintos

Papildydama savo ankstyvesnį pranešimą apie pabaltiečių atstovų pasitarimą su JAV informacijos agentūros vadovais, Amerikos Lietuvių Taryba nori plačiau paimformuoti lietuvių visuomenę apie Amerikos Balso lietuvišką programą stovį.

Tuoju po Sovietų invazijos į Čekoslovakiją bolševikai smarkiai pradėjo trukdyti Amerikos Balso rusų kalbos transliacijas, kurių trukdymas nepasilošė iki šios dienos. Diplomatiniam demaršui nuėjus niekais, Amerikos Balsui teko ieškoti techniškių priemonių šiem trukdymams nugalėti. Rusų kalbos transliacijom prireikė sukoncentruoti didesni skaičiai siųstuvų, kad jos būtų girdimos nežūrint Sovietų trukdymų. Buvo planuota paimti ir pabaltiečių programų pakartojimam naudojamus siųstuvus. Šio plano pasekmėje Amerikos Balso lietuvių, latvių ir estų kalbomis transliacijų laikas būtų buvęs sutrumpintas iki dviejų pusvalandžių iki vieno pusvalandžio per dieną. Pabaltiečių atstovai buvo pareiškę JAV informacijos tarybos viršininkam, kad šitoks Pabaltijo kalbomis Amerikos Balso programų apkarpymas labai blogai atsilieptų į Sovietų padarytas pabaltiečių nuotaikas, ypačiai, jei jie sužinotų, kad toks jų gimtosiomis kalbomis programų apkarpymas padarytas rusų kalbos naudai, nes jų kalbos sudarancios vieną iš pagrindinių at-

sparos elementų prieš sovietini okupantą. Amerikos Lietuvių Taryba buvo kreipusis ir į eilę kongresmanų, prašydama juos padaryti žygių, kad Amerikos Balso Pabaltijo kalbomis siunčiamų programų laikas nebūtų sutrumpintas.

Šia proga malonu pranešti, kad lapkričio pradžioj buvo gautas oficialus JAV informacijos agentūros direktoriaus Frank Shakespeare pasirašytas pranešimas, jog transliacijos į Lie-

tuvą ir ateity susidės iš dviejų pusvalandžių programos, tik antrasis pusvalandis bus grynas programos pakartojimas, be jokių pakeitimų, kuriuos lig šiol, jei laikas leisdavo, buvo įmanoma padaryti.

Be to, Shakespeare savo rašite pažymi, kad Amerikos Balso transliacijų į Rytų Europą sustiprinimui vėl buvo paleistas veikti vieno milijono vatų galingumo ilgų bangų siųstuvus Muenchene.

ALT

LOS ANGELES, CALIF.

Poeto Lemberto minėjimas
Poeto Prano Lemberto ant rūjų mirties metinių minėjimas ir viešas "Tau, sesute" eilėraščių rinkinio pristatymas įvyksta Sv. Kazimiero parapijos salėje gruodžio 6, šeštadienį, 7 val. v. Minėjimą ruošia JAV Lietuvių Bendruomenės Santa Monica apylinkės valdyba (pirmin. Alg. Trasikis), bendradarbiaujant Los Angeles apylinkėi ir Daill. Menų klubui.

Po žodinės dalies bus koncertas, kurį atliks žymieji Los Angeles solistai Ant. Pavasaris ir Birutė ir Rimtautas Dabšiai.

Prieš dvejus metus miręs poetas Pranas Lembertas Los Angeles lietuvių bendruomenėje vis dar gyvai tebeprisimenamas. Jis visada buvo judrus ir aktyviai dalyvaudavo visuose lietuviškuose įvykiuose.

Įėjimas į minėjimą laisvas ir nemokamas. Salėje bus galima

įsigyti "Tau, sesute" eilėraščių rinkinį. Po minėjimo visi bus pavalšinti kavute.

Geras sportininkas

"Los Angeles Times" dienraščio "West Section" skyriaus sporto skyrius lapkričio 20 aukštesniosios mokyklos mokinį Saulių Tomą Gudauską paskelbė savaitės iškiluoju sportininku. Ilgokame straipsnyje buvo iškeltos Sauliaus kaip futbolininko gerosios ypatybės. Tilpo ir nuotrauka.

Saulius yra dr. Juozo ir komp. Giedros Gudauskų jaunesnis sūnus. K.

Karolės Dambruskaitės ir Jurgio Bichnevičiaus moterystė lapkričio 15 Sv. Kazimiero parapijos bažnyčioje pajaimino prel. J. Kučingis. Bažnyčioje ir priėmimo salėje dalyvavo pora šimtų svečių. Karolė yra antros kartos lietuvaitė, bet labai atsidavusi savai bendruomenei. Jurgis yra naujųjų išei-

Iš k. į d. dail. A. Varnas, dail. J. Paukštie, dail. J. Pautienius ir Marija Varnienė dail. Jadvygos Paukštie. Nuotr. Z. Degučio

vių šeimos sūnus, atsikėlęs iš Boston, Mass.

Prel. dr. L. Tulaba, P.A., lietuvių Sv. Kazimiero kolegijos rektorius, keliom dienom buvo atvykęs į Los Angeles ir lapkričio 16 atlaikė lietuviams pamaldas ir pasakė aktualų pamokslą. Tą pačią dieną parapijos salėje svečias padarė pranešimą apie dabartinę religinę padėtį Lietuvoje. Lapkričio 17 svečias išvyko į San Francisco.

Juozas Balčiūnas - Svaistas, rašytojas ir kelių premijų laureatas, su žmona Aleksandra lapkričio 1 sulaukė 50 metų vedybinio gyvenimo jubiliejaus. Lapkričio 9 apie 40 bičiulių susirinko su savo "pyragais" ir pavilgu į Svaistų rezidenciją pasveikinti sukaktuvininkų.

Dr. Julius J. Bielskis, Lietuvos generalinis konsulas, su žmona Ona lapkričio 18 d. šeimos artimųjų ratelyje atšventė 50 metų vedybinio gyvenimo sukaktį.

Dr. Juozas ir Giedra Gudauskai artimųjų ratelyje paminėjo vedybinio gyvenimo 25 metų sukaktį.

Palangos tuntas gruodžio 20 parapijos salėje ruošia skautiškos šeimos Kūčias.

Naujų Metų sutikimus L. B. Los Angeles apylinkė ruošia Sv. Kazimiero parapijos salėje, A. L. Tautinės Sąjungos Los Angeles skyrius — Lietuvių namų salėje, o Long Beach lietuvių klubas — Morgan salėje, Long Beach, Calif.

L.Ž.

ROCHESTER, N.Y.

Lietuvos Kariuomenės atkūrimo minėjimas pradėtas lapkričio 30 d. 11 val. pamaldom už žuvusius laisvės kovotojus. Giedojo solistė Vlada Sabalienė.

Gruodžio 7, sekmadienį, 3 val. popiet pats minėjimas: žodis žuvusiems pagerbti, deklamacijos, bendruomenės choras, tautiniai šokiai. Rengia Ramovėnų valdyba. Minėjimą praves A. Ciemenis. Visuomenė kviečiama kuo gausiau dalyvauti. — R. Liormonas.

100 dol.: Jonas ir Ona Girauskai.

Po 50 dol.: Jonas ir Angelė Jonynai, Kazys ir Kotryna Kronkaičiai.

Po 10 dol.: Vincas ir Alėsė Pečkaičiai, Stasys ir Albina Lipičiai, Marijona Jokūbaitė.

Po 5 dol.: Elena Janušaitienė, dr. Genovaitė Vebrienė, Jadvyga Kronkaitienė, Jonas ir Emilija Šiauliai, Antanas ir Vanda Grudžiai, Antanas ir

— **Angelika Gaidelytė** Vokietijoje sėkmingai užbaigė matematikės mokslą ir gavo diplomą. Vėliau sėkmingai išlaikė stojamuosius egzaminus, gavo stipendiją ir pradėjo lankyti inžinerijos mokyklą. Ji čia turės būti viena tarp studijuojančių vyrų.

A.A. INŽ. VLADAS DILIS

Lapkričio 23 Newark mirė ir lapkričio 26 buvo palaidotas 74 metų amžiaus sulaukęs inžinierius Vladas Dilis, vienas iš New Jersey Lietuvių Tarybos organizatorių ir nuolatinių bendradarbių, vienas iš Balso organizatorių ir nuolatinių tautininkų, vienas iš pačių pirmųjų JAV lietuvių bendruomenės organizacijos sudarymo pionierių, ilgametis New Jersey Lietuvių Bendruomenės apygardos pirmininkas, paskutiniu metu garbės pirmininkas, Newarko LB apylinkės organizatorius ir pirmininkas, Lietuvių Fondo tautininkas ir rėmėjas, visokios lietuvių tautai ir laisvojo pasaulio lietuviams naudingos veiklos globėjas ir skatintojas, tolerantiškas, su gyvenamas, draugiškas, paslaugus. Nors jau pensininko amžiaus, bet, savo bičiulių prašomas profesinės pagalbos, niekad neatsisakė. Vieno tokio atveju metu buvo gausios užpultas, primuštas ir apiplėštas. Ne per stipriai jo širdžiai tai buvo žymus mirties priartinimas.

gančiai ir ne meteoru blykstelėjančiai visuomenininkų rūšiai, o veikiau tyliai, bet patvariai darbiškai tautinio darbo artųjų giminei, kuri nuo savo gyvenimo ankstyvo ryto lig pat vėlaus vakaro, lig pat paskutinių savo gyvenimo dienų kaip natūraliai, ramiai eina, pluša, verčia vagą po vagos savo tautinės bendruomenės, savo tautos reikalų dirvonuose. Reikia darbininkų New Jersey Lietuvių Tarybai — velionis Dilis bus jų gretose. Reikia Balfa organizuoti — velionis bus šalpos bare. Reikia Amerikos lietuvių bendruomenei sudaryti organizaciją — velionis bus jos pionierių eilėse. Ir t.t., ir t.t.

★

Velionis priklausė Tautinei (atkelta iš 5 psl.)

A.A. Vladas Dilis

IŠ VISUR

— Latvijos nepriklausomybės šventės proga JAV valstybės sekretorius William P. Rogers parašė Latvijos atstovui Washingtone dr. Arnoldui Spekkei laišką, kuriame pabrėžė, kad latvių tautos viltys ir aspiracijos į laisvę bei nepriklausomybę yra atjauciamos visų laisvų tautų, ir kad Jungtinės Valstybės, visiškai prisijungusios prie to atjautimo, niekad nėra pripažinusios Latvijos priverstinės inkorporacijos į Sovietų Sąjungą ir tebe-laiko savo paramą Latvių tautos valstybių apsisprendimo teisei. (E)

"Lietuvių Archyvas" I ir II tom. (leidinys išleistas Lietuvoje) yra labai reikalingas Pasaulio Lietuvių Archyvu. Juo nori pasinaudoti net keletas asmenų. Kas turėtų ir galėtų paskolinti ar padovanoti, prašomi siųsti adresu: Pasaulio Lietuvių Archyvas, 5620 So. Claremont Ave., Chicago, Ill. 60636.

— Į Ateitininkų sendraugijų sąjungos centro valdybą kandidatuoti yra sutikę: dr. Ant. Sužiedėlis, Cezaris Surdokas, Antanas Vasaitis, Virginija Gureckienė, Arvydas Barzdukas, Pranas Baltakis, Algis Lukas.

— Algirdas Rimas, Lietuvoj gimęs diplomatas, perėmė vicekonsulo vietą Bremeno JAV generaliniame konsulate. Algirdas be akcento kalba lietuviškai ir yra susipratęs lietuvių, domisi lietuvių reikalais. Politinius mokslus studijavo New Yorke, po to du metus karininko laipsnyje tarnavo JAV armijoje. Vedęs Ramunę Vilku-taitytę. Si šeima puikiai reprezentuoja ne tik Ameriką, bet ir lietuvius.

— D. Slivinas su žmona, Blue Water Manor on Lake George, Diamond Point, N. Y., vasarvietės savininkai, po vasaros darbų šiomis dienomis visai žiemai išvyko į Ft. Lauderdale, Florida. Draugai ir pažįstami jiems linki gražaus poilsio.

— Lietuvių Foto Archyvo foto konkursas pratęsimas iki 1970 vasario 15. Buvo gauta pageidavimų pratesti konkursą, nes ilgi žiemos vakarai suteiks daugiau laiko eksponatam paruošti. Savo darbus siųsti adresu: LFA Fotografi-jos konkursas, c/o A. Grigaitis, 2081 Plainfield Dr., Des Plaines, Ill. Jei kas anksčiau nepastebėjo konkurso taisyklių, gali kreiptis tuo pačiu adresu, ir jos bus pristatytos.

— Pasaulio Lietuvių Archyvo vadovybė, atsižvelgdama į tai, kad suėjo 25 metai nuo pasitraukimo iš Lietuvos nuo bolševikų, pasiryžo surinkti pagėgimo atsiminimus. Laukiama iš kiekvieno plačių atsiminimų, kuriuos archyvas saugos rašiusiųjų artimesiems ir ateinančiom kartom, kad sužinotų ką išgyveno tos nelaimės metu. Labai naudingos ir nuotraukos. Kas jų turėtų, prašoma prijungti prie atsiminimų. Siųsti adresu: Pasaulio Lietuvių Archyvas, 5620 So. Claremont Ave., Chicago, Ill. 60636.

— Lietuviškų Kūčių ir Kalėdų papročiam tinkamiau pavaizduoti Balzoko lietuvių kultūros muziejus Chicagoje prašo prisųsti aprašymus ir foto nuotraukas ar negatyvus (juos muziejui perleidžiant ar paskolinant) apie eglutės puošimą, stalo ir valgių parengimą, spėjimus, tvartuose gyvulių lankymą ir šėrimą ir kitokius papročius. Muziejuje eksponatai bus tinkamai apsaugoti ir liudys kitataučiam ir mūsų jaunajai kartai apie gražius lietuvių papročius ir tradicijas. Balzoko muziejaus adresas: 4012 Archer Ave., Chicago, Ill. 60632.

ŠIAURĖS REINO VESTFALIJOS LIETUVIŲ ŠVENTĖ

Šventėje buvo svečių ir iš toliau

Vokietijoje buvo lietuvių ir prieš antrąjį pasaulinį karą. Jų didžiūma gyveno industrijos krašte, apie Dortmund, Esse-no miestus. Dabar toje plačioje srityje veikia visa eilė LB apylinkių, koordinuojamų Krašto valdybos įgaliojimo prie vietinės vyriausybės Duesseldorfe. Nuo 1969 pradžios tas pareigas eina trijų žmonių komisija: G. Šimkevičius (pirm.), A. Blinkevičius ir L. Vilčinskis. Šiaurės Reino Vestfalija yra turtingiausias V. Vokietijos kraštas. Tai atsiliepia ir lietuvių bei kitų tautybių veiklą, nes teikiama gan sviri finansinė parama.

Lapkričio 15 susirinko iš to viso krašto apie 250 lietuvių į Duesseldorfa paminėti Tautos šventės, šiaip jau minimos rug-sėjo 8. Buvo taip pat svečių iš Žemiosios Saksonijos ir kitų Vokietijos vietų ir net iš Belgijos.

Paskaita apie Vytautą Didįjį
Šventės centre prof. dr. Zėnonas Ivinskis skaitė išsamią ir dokumentuotą paskaitą apie senąją Lietuvą, ypač Vytautą Didįjį. Vytautas buvusi daugia-veidė asmenybė: jis narsus, išdidus; taupus, bet ir išlaidus; švelnus, o kartais labai žiaurus. Net jo didžiausieji priešai, kryžiuočiai, kurie iš esmės jį laikė tironu, rado jo asmenyje ir vertingų savybių. Kryžiuočių ordinas turėjo daug keblumų su Vytautu, ypač dėl Zemaitijos. Kronikininkas sako, kad ordinas žemaičius laikė kaip ungurį už uodegos. O vėliau tai tapo net pajuoka — laimėjo kaip ordinas žemaičius. Didžiūoj Vytautą pavadino didysis dainius Maironis. Vytauto didybė buvo grynai valstybinio ir karinio pobūdžio. Apie kultūrą kalbos nebuvo, Vytautas neįkūrė jokios mokyklos. Tai suprantama, nes karas kultūros negamina, o Vytautas kariavo nuolatos.

Kalbėjo lietuviškai ir vokiškai
Prof. Ivinskis dalį paskaitos perdavė lietuviškai, dalį vokiškai, nes svečių tarpe buvo Duesseldorfo ministerijų at-

stovų, o taip pat šiaip ne lietuvių tautybės žmonių. Paskaitininkas neliko vien senovėje. Jis išryškino taip pat ir šių dienų aktualijas, ypač vokiškoje dalyje suminėdamas prieš 30 metų sudarytąjį Sovietų Sąjungos su tada nacistine Vokietija pakta, likviduojantį Baltijos valstybių nepriklausomybę. Suminėjo taip pat, kad šiemet rugpiučio 23, kai tam paktui sukako 30 metų, Vokietijos didžioji spauda jį praėjo negirdomis, visą dėmesį skirdama socialistų partijos atstovų vizitui Maskvoje.

Profesorių Ivinskį susirinkusiems pristatė Duesseldorfo LB apylinkės pirmininkas M. Valaitis. Jis taip pat pasveikino rengėjų vardu visus svečius. Šiaip jau programai vadovavo studentai Rūta Lendraitytė ir Andrius Šmitas. Krašto valdybos vardu sveikinimo žodį tarė jos vicepirmininkas kunigas Bronius Liubinas.

Meninė dalis ir šokiai
Meninę dalį atliko viešnia iš Belgijos Bronė Spies-Gailiūtė, sudainuodama eilę lietuvių liaudies dainų, pianinu palydint Valterius Banaičiui, ir Vasario 16 gimnazijos mokiniai. Rūta Kūnaitė ir Živilė Vilčinskaitė padeklamavo po eilėraščių, o

tautinių šokių grupė sušoko kelis tautinius šokius. Tai buvo pirmasis šokėjų pasirodymas šiais mokslo metais; ne vienam iš jų tai buvo premjera. Taip pirmą kartą rodė savo vaidybinių išmonę Lenciūgelio solistas Ričardas Palavinskis.

Akordeonisto gimnazija neturi, tačiau šį kartą griežė net du: laikinai Ludwigshafene gyvenanti Kidžiūtė, lietuvaitė iš New Jersey, JAV, ir Koelno universiteto studentas Alfredas Starukas, 1967 metų Vasario 16 gimnazijos abiturientas. Eliza Tamošaitienė, ilgametė gimnazijos šokių mokytoja, džiaugėsi, kad muzika buvusi kaip "anais senais gerais laikais", kada jos šokėjai gastroliavo Romoje, Berlyne ir kitur.

Publika neslėpė savo susižavėjimo, katutės nenorėjo liautis.

Vėliau buvo linksmas pasišokimas griežiant lietuviams muzikantam. Tada vietos vyrų kvartetas "Baltija", vadovaujamas Viliaus Lemkio, sudainavo kelias dainas. Jo pasirodymas buvo pramatytas oficialiojoje dalyje, bet, vienam dalyviui negalint laiku atvykti, susirinkusiems labai apgailestaujant, programoje nepasirodė.

ELI

Vasario 16 gimnazijos tautinių šokių grupės šokėjai

Puslapį tvarko mokytoja E. Ruzgienė

PASAKYSIU TAU, KUR YRA LIETUVA

Lietuva yra mūsų tėvų kraštas. Mes mokomės lietuviškai, kad galėtume išlaikyti gyvą lietuvių kalbą.

Lietuva yra Vidurio Europoje, šalia Baltijos jūros. Ji yra viena iš Pabaltijo valstybių. Jos kaimynai yra: šiaurėje — Latvija, rytuose — Baltgudija, pietuose — Lenkija, vakaruose — Vokietija ir Baltijos jūra.

Lietuva yra labai gražus kraštas, nes yra daug miškų ir laukų. Yra senovės pilys, pastatai, muziejai ir piliakalniai. Lietuviai pasižymi eilėrašciais, liaudies dainomis ir pasakomis. Tautiniai šokiai yra labai gražūs, taip pat tautiniai drabužiai. Lietuviškose mokyklose ir stovyklose moko tautinių šokių ir dainų. Labai linksma dainuoti lietuviškas dainas, kai

susirenka daug žmonių.

Lietuvos istorija yra labai įdomi. Man patinka skaityti apie karalius, kunigaikščius ir kaip jie gynė savo kraštą nuo priešų. Labai daug Lietuvos karių yra žuvę bėgindami savo kraštą. Kai Lietuva buvo rusų užimta ir buvo uždrausta skaityti lietuviškai, lietuviai slapta spausdino knygas ir laikraščius Prūsijoje ir juos skaitė. Aš mokausi lietuviškai ir di-

džiuojuosi, kad esu lietuvaite. Jei kiti broliai sunkiai dirbo ir mirė dėl savo krašto, aš turiu prie jų prisidėti ir išlaikyti savąją kalbą.

Kai aš užaugsiu, aš labai norėčiau nukristi į Lietuvą pamatyti savo gimines ir kraštą. Aš tikrai žinau, kad ir savo vaikus mokysiu lietuviškai ir vesiu į lietuvišką mokyklą.

Stai pasakiau, kur yra Lietuva ir kas ji man yra.

Vida Šlapelytė, 8 sk.

SAPNE LANKIAUSI VILNIUJE

Rytas. Pabudau iš malonaus miego ir dar malonesnio sapno. Sapnavau, kad guliu ne savo kambaryje, ne savo lovoje, bet šviriame kambaryje, kelias labai gražių drožinių ant lentynėlių.

Durys atsidaro ir du maži, linksmi veidukai pasirodo. Jie man priminė du mano pusbrolius, kurie gyvena Lietuvoje. Aš galvoju: ar tikrai gali būti

jie! Šypsodami sako: "Labas rytas, Onyte. Ar gerai išmiegojai? Mamytė verda pusryčius, o pavalgius mes Tave supažindinsime su visu Vilniumi. Greičiau kelkis, nes yra labai daug ką pamatyti."

Aš greitai išsokau iš lovos, apsirengiau, ir einu apsiprausti. Nusiprausiu einu į virtuvę, pavalgau pusryčius, ir teta sako, kad jau laikas eiti.

Isidėję keletą sumuštinų, kad nereikėtų sustoti valgyti, mes išeiname. Lauke taip smagu, saulė šviečia. Aš pastebėjau pirmą dalyką: Vilnius labai švarus. Niekur nematyti nė vieno popieriuo, visai kitaip negu New Yorke. Teta mane veda į garsiąją Šv. Onos bažnyčią. Mano pusbroliukai Vytukas ir Gintariukas man pasakoja apie ją. Vytukas sako: "Kai Napoleonas buvo čia, jis norėjo tą bažnyčią užsidėti ant delno ir parsinešti į Paryžių". Tikra teisybė, ji tokia graži, kad, jei aš galėčiau, isidėčiau į savo rankinuką ir parsivežčiau namo. Visą dieną mes praleidome vaikštinėdami. Matėme Vilniaus katedrą, Aušros Vartų koplyčią, Vilniaus universitetą, Gedimino pilį, apie kurios įkūrimą žinau įdomią legendą, ir daug kitų vietų. Po to grįžome.

Aš pabudau iš gilaus miego. Gaila, bet daugiau nebemačiau Vilniaus.

Onutė Matulaitytė, 8 sk.

LAISKAS MOČIUTEI

Miela Močiute,

Kaip Tau einasi ir kaip Tu gyveni? Praeitą savaitę parašiau Tau laiška. Ar Tu jį gavai? Aš pats dabar truputį nesveikuoju.

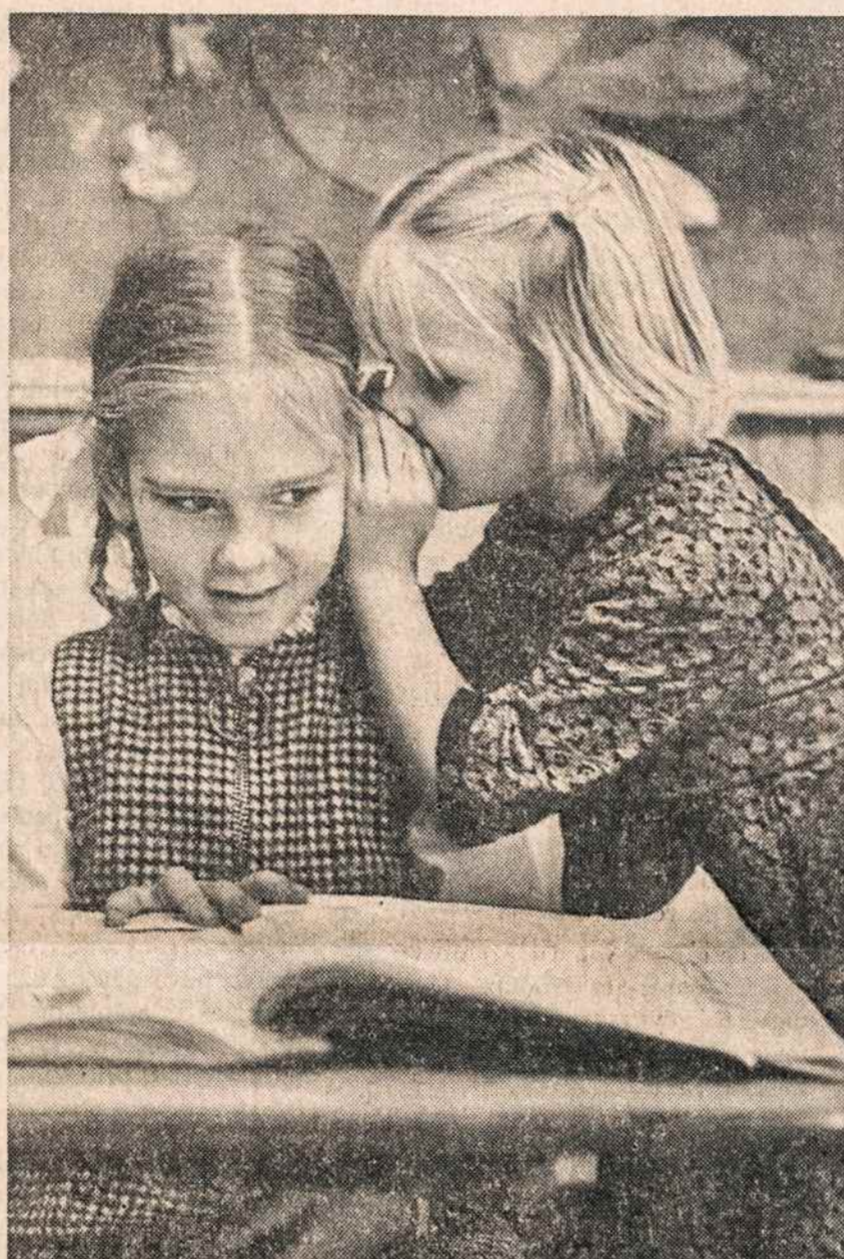
Oras New Yorke labai gražus. Praeitą antradienį buvo rinkimai. Čia žmonės gali laisvai balsuoti arba nebalisuoti.

Aš lankau lietuvišką Maironio mokyklą ir dabar esu septintame skyriuje. Mokykloje man labiausiai patinka dainų pamokos, kuriose mes išmokstame gražių lietuviškų dainų. Mano klasėje yra dešimt vaikų: penkioms mergaitėms ir penki berniukai. Dar vieni metai, ir aš jau būsiu baigęs lietuvišką mokyklą.

Už poros metų aš norėčiau nuvažiuoti į Lietuvą ir pamatyti, kaip tikrai ji yra graži.

Pasilik sveika,

Tavo anūkas Paulius
Paulius Šilbajoris, 7 sk.

Maironio mokyklos mokinės — Alksninytė ir Vilija Jūrytė

Jei aš galėčiau nuvykti į Lietuvą

Norėčiau nuvykti į Lietuvą todėl, kad mano tėvelis pasakoja, jog ten labai gražu. Aš manau, kad man tenai labai patiktų, nes mėgstu pievose žaisiti. Lietuva turi daug miškų ir gyvulių gražių. Girdėjau, kad Lietuvos klimatas labai malonus: ne per šalta ir ne per karšta. Gal galėčiau pameškėrioti ir pagauti kelias lydekas. Labiausiai aš norėčiau nukristi į Kauną ir Vilnių. No-

NEDRĄSI KATĖ

Vieną kartą gyvenau katė, ir ji labai bijojo šunų. Kartą ta katė išėjo iš namų ir ėjo pasi-vaikščioti. Tada ji pamatė mažą šunį ir labai jo išsigando. Bet tas šuo pradėjo vizginti uodega, ir katė suprato, kad tas šuo yra geras. Jis ir buvo geras, ir jį pasidarė geri draugai. Nuo to laiko ta katė daugiau šunų nebijojo.

Rūta Dragūnevičiūtė, 2 sk.

KATINĖLIS

Kartą buvo katinėlis su ilgais ūsais. Vieną kartą jis pamatė pelę. Jis pagavo pelę, o pelė įsivėlė į jo ūsus. Katinėlis pradėjo miaukt ir cypit, nes pelė jam įdrėskė į nosį.

Vakare mama grįžo ir pamatė, kas atsitiko. Ji jam padėjo išpauoti tą pelę. Kada jis išpauojo tą pelę, ji pabėgo.

Paulius Gudelis, 2 sk.

rėčiau pamatyti, kaip žmonės gyvena Lietuvoje ir palyginti, kaip mes gyvenam; taip pat, ar geriau. Gal galėčiau nuvažiuoti prie Baltijos jūros ir pažiūrėti, kaip renka gintarą. Pasimaudyčiau jūroje ir skrisčiau atgal.

Dabar sustosiu kiek prie Nemuno. Lietuva kartais vadinama "Nemuno kraštu". Ji taip pavadinta dėl to, kad Nemunas apima beveik visą Lietuvą. Norėčiau ir prie kitų ežerų nuvažiuoti.

Gal kada ir nusikrisiu į Nemuno kraštą, gražiąją Lietuvą.

Rimas šidlauskas, 7 sk.

MATAU AŠ NEMUNĄ IS TOLO

Nemunas yra Lietuvos didžiausia ir gražiausia upė. Jis prasideda Baltgudijoje ir iš ten vingiuoja per visą Lietuvą. Žemėlapyje atrodo, kad Nemunas persikiria Lietuvą per pusę. Nemunas įteka į Kuršių marias. Visa tai žinau tik iš knygų. Jei vieną dieną aš galėčiau aplankyti Nemuną, visai kitaip jį matyčiau. Jis nebebūtų tikrai matomas ruožas žemėlapyje, bet būtų mano gražiausia vieta pasaulyje.

Užmerkiu akis ir matau: krantai medžiais apaugę, įvairiausių gėlių, kurias aš galiu nusiskinti, vanduo kaip kristalas, galiu matyti dugną. Oi, kaip gražiai matau aš Nemuną iš tolo...

Rūta Oniūnaitė, 8 sk.

BRANGI SESE LIETUVOJE

Brangi Seše Lietuvoje, aš norėčiau atvažiuoti vasarą į Lietuvą. Tėveliai sako, kad vasarą Lietuvoje labai gražu: šilta, medžiai žaliuoja, gėlės žydi, paukščiai čiulba. Norėčiau apilankyti tėvelių namus, Karo muziejų Kaune. Ten pamatyčiau Laisvės Varpą ir kunigaikščių statulas. Aplankyčiau

Baltijos jūrą, Vilnių, Kauną, Klaipėdą, Marijampolę, kur tėveliai gimė.

Mes lietuviškoje mokykloje mokomės istoriją, geografiją, apie Lietuvos kaimynus ir jos sienas. Apie Gediminą, Kęstutį, Vytautą Didįjį, kaip jie kariavo už Lietuvą. Girdėjau, kad žemėje yra visokių indų dalių, įrankių, ginklų, tai būtų įdomu iškasti!

Man labai įdomu, kad Tu gyveni miške prie ežero. Mes irgi gyvename prie vandens, bet vasarą karšta, o žiemą šalta.

Aš esu septintame skyriuje, ir labai daug mokomės apie Lietuvą. Ar Tau patinka gyventi Lietuvoje? Laukiu Tavo laiško ir parašyk kaip gyveni.

Tavo sesė Audronė
Audronė Bružaitė, 7 sk.

SU KUO SUTAPSI, TUO PATS PATAPSI

Vieną kartą gyvenau dvi sesutės: Salytė ir Alytė. Jos buvo dvynukės ir viską kartu darėdavu.

Tačiau, kai jos paaugo, jos nebebuvo taip artimos viena kitai. Alytė nuėjo savo keliu, o Salytė savo.

Alytė draugavo su gerais draugais ir pasidarė labai kukli. Plaukai buvo visą laiką gražiai sušukuoti, suknelė būdavo švari ir dailiai išprosyta ir batukai gražūs. O Salytė draugavo su blogais draugais ir jai nebuvo svarbu, kaip jinai atrodė. Plaukai suveltai ir nešvarūs, suknelė purvina ir neprosyta, o batai neblizginti, ir baisiai nešvarūs.

Kai jos abi užaugo, visi mėgo Alytę ir niekas nemėgo Salytės. Visi, kai sutikdavo Alytę, pasisveikindavo su ja. Kai žmonės pamatydavo Salytę, jie tik nusiskuldavo ir kuo toliau nueidavo nuo jos.

Teisybę pasako ta patarlė: "Su kuo sutapsi, tuo pats tapatsi".

Daiva Jūrytė, 8 sk.

GERA PREKĖ SAVE GIRIA

Šią vasarą Rima persikraustė į naują vietą. Patiko jai naujas namas, graži gatvė. Džiaugėsi saulėtu savo kambariu. Bet visą vasarą ją kankino vienas rūpestis: kaip bus su mokykla? Anoje mokykloje viskas buvo pažįstama: klasės, vaikai, mokytojos, vedėja. Ir ją visi ten pažino, turėjo daug draugų, buvo viena iš geriausių mokių. Kaip bus dabar?

Prasidėjo nauji mokslo metai. Rima apsilinko naują uniformą, pasiėmė naują portfelį ir žengė į naują mokyklą. Niekas čia jos nepažino, niekam ji apie save nekalbėjo, tik ateidavo kasdien švari, tvarkinga, draugiška ir maloni. Mokėsi kaip ir senoje mokykloje.

Nepraėjo daug laiko, o Rima jau turėjo būrelį naujų draugų. Mokyklos vedėja vis pagirdavo naują mokinę. O kai padalino pažymių korteles, Rima buvo antra geriausia klaseje. Be reikalo Rima vasarą taip rūpinosi.

Šis įvykis, kaip tas priežodis, parodo, kad gera prekė save giria.

Aura Ošlapaitė, 6 sk.

KODĖL AŠ LANKAU LIETUVIŠKĄ MOKYKLĄ

Mes lankome lietuvišką mokyklą dėl kelių priežasčių. Kai kurie vaikai lanko norėdami išmokyti, kiti susitikti savo draugus ir drauges, o dar kiti lanko mokyklą šeštadieniais, nes jų tėvai nori. Sie yra jau dešimt metų, kai aš lankau šią mokyklą, ir aš lankiau dėl visų šių priežasčių.

Šeštadieniais iš ryto būtų labai smagu pamiegoti ilgiau, bet reikia septintą valandą keltis į mokyklą. Mano nuomonė visai pasikeičia, kai atvažiuoju į mokyklą, nes susitinku su draugėmis, ir mes apkalbame visus praeitos savaitės įvykius. Bet kai skambutis praneša kad pamokos prasideda, vėl nesmagu. Klaseje kartais būna pamoka įdomi. Kai ne, — kai mokytojas nusišuka, mes pasikalbam, ir kartais į bėdą pakliūvam.

Dabar mūsų paskutiniai metai šioje mokykloje, ir jeigu dabar mums nepatinka, turbūt pasigiesime pabaigę.

Ramutė Žukaitė, 8 sk.

WHY I LIKE TO KEEP AMERICA BEAUTIFUL

HENRY GIBSON

Because it's my country. And it's getting dirty. That's why.

Keep America Clean. Keep America Beautiful.

Advertising contributed for the public good.

ILGO GROJIMO LIETUVIŠKOS PLOKŠTELĖS

Long Play - Stereo - Hi-Fi - Lithuanian Records

Lauksiu tavęs, 12 lengvos muzikos kūrinių	5.00
Tykus buvo vakarėlis, 14 lengvos muzikos kūrinių	5.00
Vytauto Bacevičiaus piano kūrinių	5.00
Antano Pavasario operų arjos ir liet. dainos	5.00
Vaclovo Daunoros operų arjos ir liet. dainos	5.00
Laučų aidai, 4 okteto skautiškos dainos	4.00
Zirginėliai, B. Pūkelevičiūtės vaikams pasakos	5.00
Antriejų Zirginėlių, vaikams pasakos	5.00
Pilėnai, opera iš 3 plokštelių, V. Klova	8.00
G. Vasilauskienės, 11 lengvos muzikos dainos-šokiai	6.00
Pupų dėdės ir dėdienės, 12 šokių-dainų rinkinys	5.00
D. Dolskio, 10 įdainuotų šokių-dainų rinkinys	5.00
Antras literatūros vakaras, rašytojų įskaitymai	5.00
Palangos Juzė, vaidina profesionalai aktorai	5.00
Linksmų Kalėdų, 12 religinių giesmių Stereo	4.50
Lietuvos senos ir naujos dainos, 11 solo ir chorų Stereo	4.50
Lietuva Brangi, 11 liet. dainų, chorų — solistų įdainuota	5.00
Šiluvos koplyčios pašventinimo ir kongreso momentai	3.50
A. Šabaniausko, po 12 dainų-šokių X ir XI albumai po \$5.00	10.00
A. Šabaniausko, lengvos muzikos 12 šokių-dainų Nr. 3	5.00
Aurelia, Paukštelienės pramoginė ir šokių muzika — Stereo	5.00
Dainuojam Jums, Aurelia šokių muzika Nr. 2	5.00
Sigitė, pasakos-dainos vaikams, Aurelia Paukštelienė, Nr. 3	5.00
Dainos iš Lietuvos, L. Juodis su Rūtos ans., 16 d. Stereo	4.50
Dainos Lietuvai, S. Čerėnės komp. įdainuota 12 liet. dainų	3.50
Dainų ir arijų rečitalis, sol. J. Vaznelio	5.00
Dainos, A. Stempuzienės 24 liet. dainos Stereo	\$7.00
Dainos, E. Valterienės 8 liet. dainos, 7 operų ištraukos	3.50
Dainuojame su Rūta, Rūtos ansamb. 17 l. dainų Stereo	4.50
Dainuojame su Rūta, Nr. 2, Rūtos ansamb. 14 l. d. Stereo	4.50
Dvi Mamytės ir dvi Dukrytės, Kvartetas iš 14 dainų. St. 4.50	3.50
Baltijos vėjelis, 2 mamytės ir 2 duk. 15 liet. dainų. (Stereo)	4.50
Lietuvių Tautiniai šokiai, Stuttgarto simfonija	4.50
Lietuviški šokiai, akordeonu K. Daubaras. 18 šok. Stereo	4.50
Lietuvos kanklės, 14 l. kūrinių, vad. O. Mikulskienė. St. 4.50	2.00
Gaudžia trimitai, Br. Jonušo įgrotta 12 liet. patriotinių maršų	6.00
Liaudies giesmės, Tėviškos choro 11 giesmių ir dainų	5.00
Lietuviškos kamerinės muzikos 2 pl. Iz. Vyta. Vasilūno	5.00
Lithuanian 2-speed record course (Nr. 1, 2 pl. 2 žod.)	2.00
Lietuvos atsiminimų 25 m. jubiliejaus dainose (Stereo)	4.50
Mes padainuosim, Čiurlionio ansamblio 16 liaud. dainų	6.50
O ramunėle, pasakyk, Birutė Tamošiūnas, 12 muzikos šokių	6.00
Svajonių sukuryje, B. Tamošiūnienės, 12 muzikos šokių	6.00
Pavergtos Tėvynės muzika Nr. 2, 12 liet. dainų-šokių	3.00
Operų arjos ir lietuviškos dainos, V. Noreika	5.00
Operų arjos ir lietuviškos dainos Nr. 2, V. Noreika	6.00
Lietuviškos vestuvės, piršlybos ir vedybos	5.00
Poezija, A. Gustaitis ir Stasys Santvaras	5.00
Sutemų garsai, V. Stankus, 10 muzikos šokių — Stereo	\$6.00
Garbė Tau, Viešpatie, Dainavos relig. giesmės. Stereo	\$6.00
Tėvynei aukojam, Dainavos ansamblio, 14 liet. dainų. St. \$6	5.00
Tėvynės meilė nemari, A. Dambrauskaitės 13 liet. dainų	2.00
Toks mūsų likimas, V. Bendžiūtės modernizacija — stereo	5.00
Worcesterio Mėgėjų ratelio, 14 lietuviškų dainų	3.50
Suk, suk ratelį, Vilniaus choro 14 lietuviškų d., Stereo	4.50
Varpas, Toronto choro 8 liet. dainos ir 6 liet. operos (Stereo)	6.00
7 Kristaus žodžiai, Šv. Kazimiero parapijos choras	4.00
40 liet. dainų muzika, Tautinio orkestro leid. Stereo	\$4.50
Lietuvos - Latvijos - Estijos Himnai	2.00
Baltic Countries National Anthems (33 1/3 RPM)	1.00
National Anthem of the U.S. (33 1/3 RPM)	1.00
Zibuoklės, L. Stuko moterų seksteto 14 l. dainos. Stereo	4.50
Mano gimtinė, 14 lengvos muzikos kūrinių	5.00
Operų arjos, J. Liustikaitės 12 kūrinių	6.00
New Yorko Liet. Vyrų choro 16 liet. dainų	Stereo \$2.00
Operų Arijos, Sol. St. Baro	Stereo \$7.00
Mes žengiamo su daina, N.Y. vyrų okteto 17 d. Stereo	4.50
Aukuras, vaikų įdainuota 14 liet. dainų	Stereo 5.00
Lietuviškos giesmės, 12 liet. giesmių	Stereo 5.00
Lietuvos 50-ties m. minėjimo giesmės	Stereo 5.00

DARBININKO ADMINISTRACIJA

910 Willoughby Ave., Brooklyn, N. Y. 11221
(Perstuntimo išlaidoms prašom pridėti 50c; į Kanadą \$1.00)

Mūsų broliai šaukiasi dvasinės ir medžiaginės pagalbos

Juos gelbstime per LIETUVIŲ RELIGINĘ ŠALPĄ.

Kasdien iš Vatikano radijo siunčiamos lietuviškos religinės ir tautinės programos. Padarytume daugiau, bet reikia daugiau jūsų visų bendradarbiavimo maldomis ir aukomis.

Lietuvių Religinės Šalpos komitetas veikia su Amerikos vyskupų žinia. Pirmininkas vysk. Vincentas Brizgys.

Šimet sueina 10 metų — 1959-1969

Aukas siųskite ar palikimus rašykite taip:

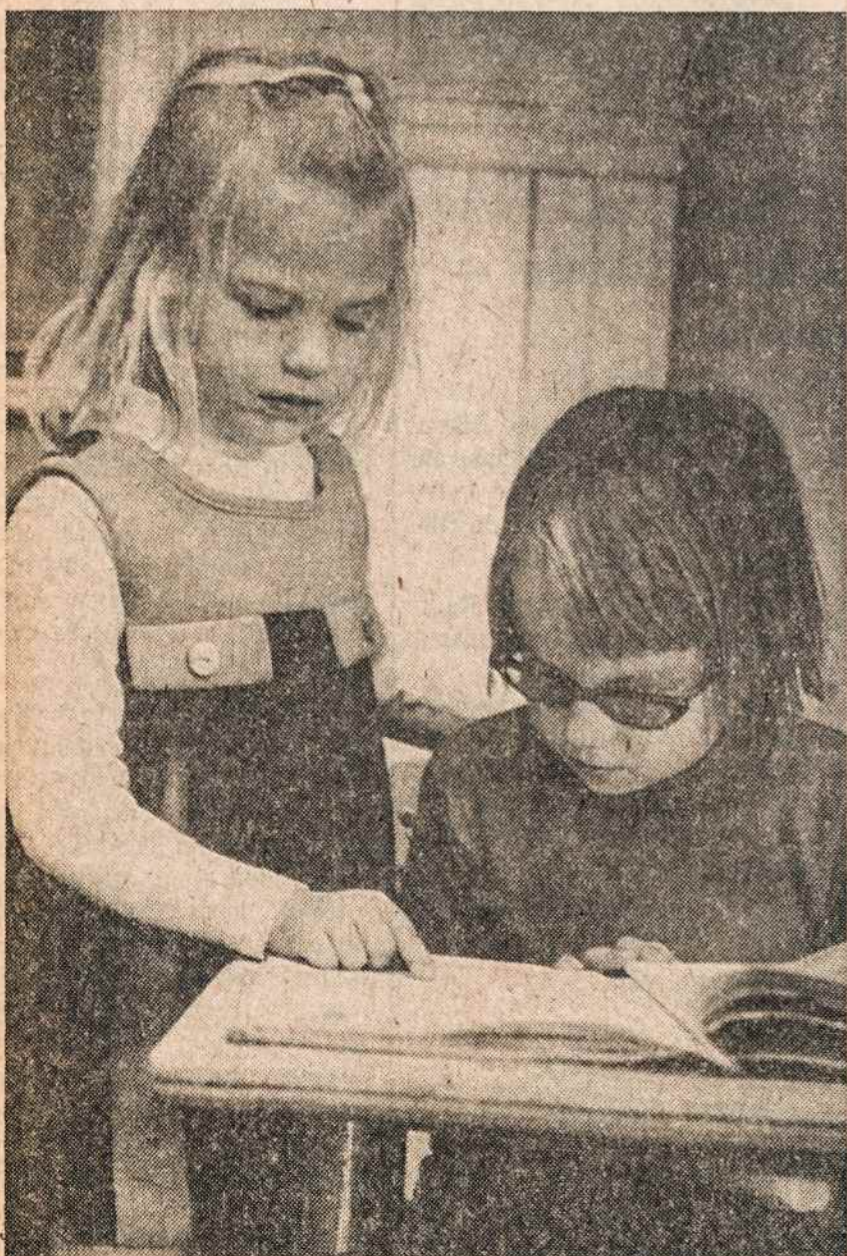
I give, devise and bequeath to
LITHUANIAN CATHOLIC RELIGIOUS AID, Inc.
64-09 56th Road, Maspeth, N.Y. 11378.

Aukos ir palikimai laisvi nuo mokesčių — Tax deductible. ATEIKITE PAGALBON: asmens, parapijos, organizacijos, profesionalai, prekybininkai — savo apylinkėje kurkime rėmėjų būrelius.

Supažindinkime kitus su Lietuvos kančiomis: platinime knygą The War Against God in Lithuania. Kaina: popierio viršeliais \$1.00, kietais — \$2.00.

Ispanų kalba: La lucha contra Dios en Lituania, kaina \$1.00.

L K R Š VALDYBA

Maironio mokykloje I skyriaus mokinės Zukauskaitė ir šidlauskaitė

A † A

ALEKSUI MROZINSKUI

tragiškai žuvus, jo sūnams Sauliui ir Sigitui
giliai užuojautą reiškia

OPERETES CHORAS
su vadovu Mykolu Cibu

A † A

ONAI ZMEJAUSKIENEI

mirus Lietuvoje, jos dukrai Emilijai Dėdinienei, mielai
Operetės choro narei, giliai užuojautą reiškiamo ir kartu
liūdime

Operetės choras su vadovu Mykolu Cibu

P A D E K A

Mirus mano mylimam sūniui **JUOZUI ŠEPUČIUI**, nuo-
širdžiai dėkoju p. Marytei Salinskienei už jos visą
patarnavimą, užprašytas mišias ir už gražų sutvarkymą
laidotuvių.

Liūdinti motina ONA ŠEPUTIENE

ONOS ŠEPUTIENĖS

vieninteliui sūniui mirus,
didžiausią užuojautą reiškia

JONAS LUKAS

ONOS ŠEPUTIENĖS

vieninteliui sūniui Juozui mirus,
giliausią užuojautą reiškia

AGNES LIOGIENĖ

Mirus a. f. a. muzikui

ALEKSUI MROZINSKUI

kurio paskutinės pastangos buvo sukurti mūsų tarpe mu-
zikinį vienetą, kartu su jo sūnumis ir giminėmis mes gi-
liai pergyvename ir liūdime

Lietuvos Vyčių 41-ji Kuopa

New Jersey, Lietuvių Bendruomenės Garbės Pirmininkui,

A † A

Inž. VLADUI F. DILIUI

mirus, jo žmonai Izabelei Dilienei nuoširdžią užuojautą
reiškia

New Jersey Lietuvių Bendruomenės Apygarda

A † A

ALGIUI VIRBICKUI

tragiškai žuvus Vietname, jo tėveliam Antanui ir Elvyrai
Virbickams ir jo seselėm Rūtai ir Aldonai reiškiam giliai
užuojautą ir kartu liūdim

*Barbora ir Kazys KULAI
ir Veronika VAICIŪNIENE*

Mirus mūsų brangiai narei

A † A

VALERIJAI BUTKIENEI

jos sūnų Juozą ir dukterį Aldoną su šeimomis, gimines ir
artimuosius giliai užjaučiame ir kartu liūdime.

*D.L.K. Birutės karių šeimų moterų d-ja
— New Yorko skyrius*

ŠACHMATAI

Veda K. Merkis

• Bostono tarpklubinėse, Boylstono šachmatų klubas, viešėdamas So. Bostono Lietuvių Pil. draugijos namuose, sudorėjo Lietuvių I santykiu 4½-½. Pustašį uždirbo tik K. Merkis, sužaidęs lygiomis su Boylstono ekspertu Arbetteriu. Boylstono klubas tvirtai pirmąją, laimėdamas trečias rungtynes. 2 v. MIT, 3. Harvardo univ., po jų seka Lietuviai ir abi Cambridge komandos.

Geriau sužaidė Lietuviai II, nu-traukusi rungtynes su Sharon komanda 2-2. Po tašką pelnijo Rimas Karosas ir Jurgis Alvinas. Pastarasis išeikė Lietuvį Juozą Paznioką iš Norwood, Mass., žaidusį Sharon komandoje. Bronius Skrabulis nu-trauktų partiją turi nekurius per-svaros.

• Chicago lietuvių šachmatų klubas netrukus pradeda klubo turnyrą. Klubas žaibo turnyrą laimėjo A. Žujus, 2 v. Vladas Karpūška.

• Palma de Mallorca, tarptautinis turnyras Ispanijoje pradėtas lapkri-čio 21 ir truks iki gruodžio 14 d. Dalyvauja didmeistrai: Sovietų — Spaskis, Petrosjanas, Korčnojus, Danijos — Larsen, Argentinos — Najdorf ir Panno, Jugoslavijos — Parma ir Damjanovič, Vokietijos — Unzicker, Vengrijos — Szabo, Čeko-slovakijos — Hort ir kiti.

• Nepaprastų aukų partija. Bostono lietuvių komandos talkininkas latvis Juris Ozols rungtynėse su Boylstono klubu žuvo žaisdamas lat-viškąjį gambitą. Baltais labai išra-dingai sužaidė jaunas studentas R. Collins, juodais — J. Ozols.

1. P-K4 — P-K4
2. N-KB3 — P-KB4
3. B-B4 — P-P4
4. N-P4 — Q-N4
5. P-Q4 — Q-NP
6. Q-R5+ — P-N3
7. B-B7+ — K-Q1
8. BxNP — QxR+
9. K-K2 — P-B3
10. N-QB3 — K-B2
11. B-B4 — QxR
12. NxQP+ — B-Q3
13. N-N5+ — P-xN
14. Q-B5+ — K-Q1
15. QxB — PxB
16. B-N5+ — N-K2
17. QxN+ — K-B2
18. B-B4 — juodieji pasidavė, nes išvengti mato nebegalima.

SPORTAS

A. a. ALEKSAS MROZINSKAS

Pereitą savaitę mus apeleido Aleksas Mrozinskas. Jaunystėje talentingas futbolininkas, vėliau muzikos meno pasiimtas. Vienas iš geriausių mūsų akompaniatorių, piano mokytojų. Sportininkam prisimintinas palikęs futbolininką sūnų Saulių. Prieš eilę metų New Yorko lietuviams futbolininkam pirmus sunkius žingsnius žengiant, velionis Mrozinskas visados nuoširdus padėjėjas. Eilė koncertų — vakarų, lietuviško futbolo naudai peną nešusių, jo dalyvauta be jokio atlyginimo.

Nedaug turime mūsų futbolui pagalbos ranką ir dėmesį kreipiančių. Netekome ir vėl vieno iš nedaugelio.

Atletas

PRANESAM draugams ir pažįstamiems, kad po sunkios ilgos ligos lapkričio 28 mirė

A † A

Valerija Kundrotienė-Butkienė,

gyv. Great Neck, N.Y. — Palaidota iš Great Neck Sv. Aloyzo bažnyčios patarnaujant Maspetho Atsimainymo parapijos klebonui prel. J. Balkūniui ir kun. J. Pakalniškiui, Port Washington, N.Y. kapinėse.

Duktė, sūnus, anūakai ir kiti giminės.

New Jersey Lietuvių Tarybos išdininkui

A † A

VLADUI J. DILIUI

mirus,
žmonai Izabelei Dilienei,
broliui ir seserims pavergtoje Lietuvoje
ir artimiesiems giliai užuojautą reiškia

**NEW JERSEY LIETUVIŲ
TARYBOS VALDYBA**

New Jersey Lietuvių Tarybos išdininkui

A † A

VLADUI J. DILIUI

mirus,
žmonai Izabelei Dilienei,
broliui ir seserims pavergtoje Lietuvoje
ir artimiesiems giliai užuojautą reiškia

**NEW JERSEY LIETUVIŲ
TARYBOS VALDYBA**

Alfa Jeweler

A. ŪSELIS

Garantuotas laikrodžių taisymas

Aukso, platinos žiedai su deimantais • Viso pasaulio įvairūs laikrodžiai • Puikūs importuoti indai • Įvairūs papuošalai moterim,

Charm Beauty Shoppe

REGINA ŪSELIENĖ — Tel. 497-8365

Pusmetinis susukavimas. Kirpimas. Stilizavimas. Plaukų dažymas

267 St. Nicholas Ave., Ridgewood, N.Y.

Tel. (212) 497-8865

DARBININKUI PAREMTI AUKOJO

25 dol.: A. Sinus, Brooklyn, N. Y.

12 dol.: Dr. B. S. Preikštas, Oakhurst, N. J.

Po 10 dol.: A. Balsys, New York, N. Y., E. Uselytė, Ridgewood, N. Y.

Po 7 dol.: Msgr. L. Gižinskas, Detroit, Mich., V. Lazauskas, Baltimore, Md., Schuyler Savings and Loan Assn., Kearney, N. J., M. Vilkišius, Lawrence, Mass., kun. V. Pavalkis, Milpitas, Calif.

6 dol.: J. Venčius, East Lake, O.

Po 5 dol.: M. P. Francesan, Great Neck, N. Y., S. Bučinskas, E. Dietrich, P. Waska, Elizabeth, N. J., kun. A. Račkauskas, E. Sprindis, Brooklyn, N. Y., M. Karaska, Great Falls, Mt., J. Vigelis, Collingswood, N. J., E. Urbaitis, Wantagh, N. Y., L. Visgaitis, Woodhaven, N. Y., A. Petraitis, Richmond Hill, N. Y., V. Abramiakas, Sauk Village, Ill., P. Miksys, Cleveland, O., J. Rasys, Rambridge, Mass., O. Ivaškienė, So. Boston, Mass.

Po 4 dol.: V. Urbanavičiūtė, Spring Valley, N. Y., E. Gerulski, Catskill, N. Y., V. Yomant, St. Petersburg, Fla., A. Kopivadienė, Cambridge, Mass., J. Vaineikis, Chicago, Ill.

Po 3 dol.: P. Kiškūnas, Lewiston, Me., S. Kačinskienė, Glendale, N. Y., I. Kapočius, Richmond Hill, N. Y., J. Tomas, Peekskill, N. Y., A. Anuzis, Worcester, Mass., G. Stuo-pis, Sharon, Mass., J. Anelauskas, Somerville, Mass., A. Čepulis, Phila, Pa., dr. G. A. Skučas, Charleston A.F.B., South Carolina, F. Dankus, Chicago, Ill., J. Mikaila, Southfield, Michigan.

Po 2 dol.: Iš N. Y. valst.: P. Vainauskas, M. Dominauskas, P. Kadas, J. Tamašauskas, E. Pavelites, E. Litvaitis, J. Juodis, Brooklyn, V. Mulevičienė, P. Minkūnas, E. Urbelis, Richmond Hill, J. Bagdonas, E. Gagas, J. Liaukus, Woodhaven; I. Rogers, V. Povilauskienė, N.Y. C.; A. Mažeika, Ozone Pk.; H. Miklas, Great Neck; P. Mackus, Maspeth, K. Tumonis, Ilion, J. Melynis, Nesconset; M. Klimas, Elmont; L. Gudelis, Bronx; A. Kunradas, Syosset; J. Hasselberg, Yonkers; P. Witkus, Spring Valley; M. Kerbelis, Amsterdam; J. Simon, Scarsdale; A. Balsis, Rego Pk.; A. Valiūšaitis, White Plains; E. Legeckis, Jamaica; E. Pivoriūnas, East Meadow; M. Waickelionis, Huntington Sta.; J. Česna, Ossining, New York. Iš Conn. valstybės: S. Kuzmins-kas, J. Kanapka, M. Stankevičienė, M. Andrikis, Waterbury; J. Karmuza, W. Haven.

Po 1 dol.: Dr. Z. Smilga, K. Januška, A. Mūrelis, V. Raudys, K. Skaisgirys, A. Juodka, Chicago, Ill., J. Makštutis, Palos Heights, Ill., J. Yanulaitis, P. Mažeika, V. Muraška, Phila, Pa., Baltic Studios, New Hope, Pa., A. Grazulis, A. Norkus, Pgh., Pa., F. Orentas, W. Hartford, Conn., L. Vitėnas, Hartford, Conn., J. Klimas, Bristol, Conn., P. Karlonas, A. Kaseta, New Britain, Conn., A. Deikis, Stamford, Conn., S. Augaitis, Watertown, Conn., V. Lileika, Groton, Conn., W. Tamkūnas, Manchester, Conn., M. Pakštys, Niantic, Conn., A. Kvietkauskas, Poquonock, Conn., M. Pajaujnis, Putnam, Conn. E. Aleksa, Cleveland, O., P. Zilinskas, Lyndhurst, O., E. Vilimaitis, Dayton, O., H. Satinskas, Flemington, N. J., O. Slivinskas, Keyport, N. J., A. Reventas, Rockaway, N. J., P. Williams, Fairlawn, N. J., J. Valiūnas, Paterson, N. J., O. Balčiūnienė, Newark, N. J., H. Mineika, Trenton, N. J., G. Jansen, Union, N. J., P. Puraonas, Jamesburg, N. J., V. Vizgirda, V. Adomkaitis, Dorchester, Mass., M. Norvaišienė, P. Pauliukonis, So. Boston, Mass., V. Ženkus, W. Bridgewater, Mass., A. Staude, Lawrence, Mass., A. Namaksy, Newton Center, Mass., J. Starinskas, No. Cambridge, Mass., B. Jurkevičius, Haverhill, Mass., J. Tamašauskas, Worcester, Mass.

Visiems, prie kalendoriaus išleidų padengimo prisidėjusiems, nuoširdžiai dėkojame. Laukiame spaudai paramos ir iš neatsiliepusių.

Dėkinga DARBININKO Administracija

DEDIKACIJOS ŠVENTĖ ARTĖJA

Istoriniai didelis lietuvių skaičius pirmą kartą susirinks Romoje 1970 metų vasarą dalyvauti LIETUVOS KANKINIŲ KOPLYČIOS PASVENTINIME.

Netrukus bus paskelbta registracija norinčiųjų dalyvauti šioje šventėje. Aukotojų ir jų paminėtų asmenų vardai liks ateičiai specialiose knygose Vatikano ir lietuvių archyvuose. Neatidėliokite atsiųsti savo auką. Šiūsikite adresu: Lithuanian Martyrs' Chapel, 2701, West 68th Street Chicago, Ill. 60629.

SOUTH BOSTON SAVINGS BANK

Inkorporuotas 1863

460 West Broadway, South Boston Massachusetts

"Kur tūkstančiai taupo milijonus"

ALFRED W. ARCHIBALD
President

Sio banko direktorių taryboje yra Lietuvos garbės konsulas adv. A. O. Shalina ir adv. Jonas J. Grigalus. Reikale su patarnautojais galima susikalbėti ir lietuviškai. • Turtas (Assets) virš \$175,000,000.

Current dividend 5½% on all accounts.

Dabar moka 5½% už visų rūšių taupomus pinigus.

**TO PLACE
YOUR AD
CANCEL OR CHANGE**

Tel.: GL2-2923

DISPLAY

**SMITTY'S MOVING
& TRUCKING**
LOCAL and LONG DISTANCE
New and Used Furniture
Bought and Sold
174 Belmont Ave. Newark
Call (201) 242-8898

SERVICE

HAVE YOUR ROOFING
& SHEET METAL WORK DONE
at reasonable price by
KENTON WILSON & SON
368 Atkins Ave. — 385-9192
896 Clarkson Ave. B'klyn 385-4239

C & S. PAINTING

EXTERIOR and INTERIOR

Fully insured. Free Estimates.
All work done at reasonable rates.
3023 Wallace Ave. Bronx
(212) 654-2499

FALL SALE on everything — all types Home Improvement — ALL-VENT HOME IMPROVEMENT, Inc. Hours 8 am - 9 pm. 4205 White Plains Rd. (nr. 236th Street). Call: 324-8470 - 8471

**SEABROOK HILL
NURSING HOME**

A HOME AWAY FROM HOME

160 West Front Street
Keyport, N. J.
Call 201-264-2027

**TONY CRUZ TRUCKING
LOW RATES**

Any Type of Work
We also do Local Moving
Call —
781-9707 or 795-3438

**MR. AMEDEO'S
BEAUTY SALON**

Latenite Thrus Creators of Classic Coffures — Complete line of Hair Goods. 10 Sherman Ave. Raritan, N.J. Call 201-526-0106

**CHATEAU LIQUORS
THE COMPLETE SPIRIT SHOP**

273 Route 46 (Across from Lake)
Budd Lake 07828
Dial 347-6650

**C. M. M.
CARPENTRY & FLOOR WAXING**

General maintenance for commercial, industrial and home use. Call: 583-2440

H. W. MALE

- PRODUCTION WORKERS
- WAREHOUSE MEN
- TRUCK DRIVERS

Good Paying Company Benefits.
Call S. TARDY
(617) 894-4020

**GENERAL BATTERY
& CERAMIC CORP.**

55 Rumford Ave., Waltham, Mass.
An Equal Opportunity Employer

**WE'RE HIRING
ON ROTATING SHIFTS
at
DEVRO, INC.**

Stop by or Call —
(201) 524-3719

We Offer Fringe Benefits, Overtime and good working conditions.

SOUTH SIDE AVENUE
SOMMERVILLE, N. J.
An Equal Opportunity Employer

Warehouse Help — Growing Englewood Firm has excellent permanent opportunities: Warehouseman, Material handlers, Order packers — no exp req. 8am-5pm. Starting salary \$90 per week, merit increases. Adv opp'ty thru promotion from within. Fringe benefits. Call Mr. Mentelone, Tower Crossman Corp. 1 W. Forest Ave., Englewood, N.J. 201-567-6900. Equal Opp'ty Employer.

**AUTO PARTS
CLERK & COUNTER MAN**

Experienced preferred will consider ambitious person as trainee. Company benefits. Contact Mr. Richard John — Call VI 6-8150

Scale Men major Company has openings in Edgewater plant for fully qualified scale men with high speed packing production exp. — \$4.46 to \$4.76 per hr. excellent benefits and working cond. Call (201) 943-6300 for appointment. An Equal Opportunity Employer.

TEXTILE REFOLDER

Exp on woven knit fabrics, \$3.00 per hr., new modern plant. Steady, overtime, good benefits. BLENDS, Inc. 5 Garden St. Moonachie, N. J. 201-342-1300 ask for Mr. Solomon.

LATHE HANDS — Experienced

Capable of reading blue prints and setting up own work. Non Defence. Fully paid hospitalization and medical benefits. Vacation, holidays, sick leave. Age no barrier. Ask for MR. ED. JAEGER

MANHASSET MACHINE CO.

409 Bayview Ave. Amityville, L.I.
516-691-8411

- PRODUCTION WORKERS
- WAREHOUSE MEN
- TRUCK DRIVERS

Call S. Tardy
(617) 894-4020

GENERAL BATTERY & CERAMIC CORP.

55 Rumford Mass.
WALTHAM, MASS.
An equal opportunity employer

DARBININKAS

NEW YORKO NAUJIENOS

Vienuolynas GL 5-7068
Spaustuvė GL 2-6916
Redakcija GL 5-7281
Administracija GL 2-2923

Domas Penikas, New Yorko žinomas visuomenininkas, buvęs laikraščių redaktorius, širdies priepuolio ištiktas, staiga mirė naktį iš gruodžio 1 į gruodžio 2.

D.L.K. Birutės karių šeimų moterų draugijos N. Y. skyrius kviečia visuomenę dalyvauti jo globojamoj dail. Albino Elksaus tapybos kūrinių parodoj, kuri vyks gruodžio 6-7 Kolumbo vycių salėje, 86-22 85th St., Woodhavene. Salė bus atvira nuo 12 iki 8 val. vakaro. Parodos atidarymas gruodžio 6, šeštadienį, 2 val. popiet. Ta proga svečiai vaišiniami kava ir pyragaičiai. Įeinant aukojama. Loterijon bus leidžiamas vienas dalininko paveikslas. Traukimas sekmadienį 7 val. vak.

N. Y. vyrų oktetas vietoj gėlių ant savo buvusio vadovo Alekso Mrozinsko karsto praeitą sekmadienį per Laisvės Žiburį perdavė apie A. Mrozinską V. Strolis paruoštą montažą ir apmokėjo visas tos dienos Laisvės Žiburio išlaidas. Radijo valandėlės vadovybė buvusiam oktetui nuoširdžiai dėkoja.

Jonas Galiūnas gavo iš Lietuvos žinią, kad ten mirė jo tėvas ir du broliai.

Prel. P. Jura, kuris dabar gyvena Matulaičio namuose Putname, lapkričio 27 ištiko širdies priepuolis. Paguldytas Putname, Conn., ligoninėje.

Dr. Edvardas Mekys su žmona iš Brooklyno persikėlė gyventi į Clevelandą pas savo ištėkėjusią dukrą Nijolę Kašubienę.

R. ir J. Cepuliai vietoje kalėdinių sveikinimų paaukojo 15 dol. Neringos mergaičių stovyklai.

Leonardo Andriekaus eilėraščių rinkinys — Po Dievo antspaudais — Vytauto Didžiojo godos — jau atspausdintas pranciškonų spaustuviėje Brooklyne. Ilustravo dail. T. Valius. Knyga turi 106 puslapius.

Darbininko spaudos kioskas su naujom knygom, muzikos plokštelėm, kalėdiniais atvirukais ir suvenyrais pakviestas į Persekiojamai Bažnyčiai Lietuvoj prisiminti koncertą Franklin K. Lane mokykloj gruodžio 7 d. Ta pačia proga bus priimamos Darbininko prenumeratos. Naujiem skaitytojams pirmiem metam Darbininkas tik 5 dol. Visais reikalais kreiptis: Darbininkas, 910 Willoughby Ave., Brooklyn, N. Y. 11221. Tel. GL 2-2923.

Šv. Mykolo parapijos bažnyčioje, Bayonne, N. J., lapkričio 30 pradėta novena besiruošiant Marijos Nekalto Prasidėjimo šventei. Novena baigsis gruodžio 8. Specialus tridienis lietuviams gruodžio 5-7 d. 7:30 val. vak. Noveną anglų ir lietuvių kalbomis veda tėv. Klementas Kasinskis, pasionistas, gimęs Ansonijoje, Conn.

A. a. Teofilės Pundzevičienės 3-jų metų mirties sukakties proga bus aukojamos mišios gruodžio 6 d. 8:30 v. Maspetho lietuvių bažnyčioje ir gruodžio 7 d. 1 val. Great Necko bažnyčioje.

Ateitininkų moksleivių susirinkimas įvyks gruodžio 6, šį šeštadienį, 2 val. popiet Jaunimo centre, Highland Blvd. Bus pasidalinta išpūdžiais ir diskutuojama konkrečios idėjos išdinamiškų kursų Putname. Kviečiamas visas gimnazijos amžiaus jaunimas.

Prel. dr. L. Tulaba, P. A., šv. Kazimiro kolegijos Romoje rektorius, gruodžio 21, sekmadienį, 4 val. popiet tėvų pranciškonų Kultūros židinio patalpose skaitys paskaitą: Nūdienės Bažnyčios aktualijos. Paskaitą rengia ateitininkų sėdraugiai New Yorko skyriaus valdyba.

Už Jono Sinius, mirusio spalio 12, vėlė gedulingos mišios bus aukojamos tėvų pranciškonų koplyčioje, Brooklyne, gruodžio 6, šeštadienį, 9 val. ryto. Užprašė dukra Regina su vyru Mykolu, gyvena New Yorke.

A. Elksaus paroda

(atkelta iš 4 psl.)

Ten 1952-1953 studijavau meną ir vitražą.

Nuo kada gyvenat New Yorke ir nuo kada pradėjot dirbti kaip vitražų meistras? Kiek bažnyčių esat papuošę vitražais?

New Yorke gyvenu nuo 1953 ir 1956 pradėjau dirbti kaip laisvas vitražų dailininkas. Mano komponuoti vitražai yra daugely visokių religijų bažnyčių vakariniame ir rytiniame Amerikos pakraštyje, Kanadoje, Meksikoje. Skaičiaus tikrai nežinau, bet nesuklyščiau pasakęs, kad apie šimtą.

Parodą rengia Kunigaikštienės Birutės moterų draugija. Paroda bus Kolumbo vycių salėje, 86-22 85 St., Woodhavene, N. Y.

Nesiduokite apgaunami ir nepermokėkite! TV, radio, adiding ir rašomas mašinas gausite pigiausiai ir sąžiningai per SPARTA. Prekės tiesiai iš firmų sandėlių, taisyimas fabriko paruoštų tos firmos mechanikų Jūsų bute. Pranešę kuo domitės, gausite autentiškus firmų katalogus. Kreiptis adresu: J. L. Giedraitis, 10 Barry Dr., E. Northport, N.Y. 11731. Tel. (516) 757-0055.

Nauja lietuviška plokštelė:
Aidutės sings, A. Stephens choro įdainuota 18 dainų, stereo, 4.50 dol.

PADĖKA

Širdingai dėkoju dr. A. Snieškai už nepaprastai rūpestingą gydymą ir priežiūrą, man tris kart gulint ligoninėje. Tegu Dievas suteikia Jums stiprybės ir ištvermės Jūsų sunkiame darbe. — Su giliausia padėka T. Daubaraitė-Skobeikiene.

LITAS ORGANIZUOJA SLIDINĖJIMO ISKYLAS

Litas Travel Service — kelionių biuras, 94-10 Jamaica Ave., Woodhavene, N. Y., tel. 847-5522, yra susitaręs su autobusų bendrovėmis ir organizuoja grupines savaitgalio slidinėjimo išvykas į garsias slidinėjimo vietas bent keliose valstybėse.

Į visas čia minimas vietas kelionė ten ir atgal kaštuoja 44.75 dol. Už tuos pačius pinigus gaunama keturis kartus valgyti, išlaikoma dvi naktis viešbutyje, teikiamas nemokamos pamokos pradedantiems slidinėti. Kiekvienas viešbutis turi savo vakarines programas ir įvairias pramogas.

Stowe, Vermont, — sustojama Sheraton, Motor Inn., Burlington, Vermont. Slidinėjama Stowe ir Madonna kalnuose. Viešbutyje yra maudymosi baseinas, sauna, poilsio kambariai, muzika.

Sit'n Bull, N. Y., — sustojama Sit'n Bull Country Resort, Warrensburg, N. Y., slidinėjama Gore kalnuose ir Hickory kalne. Viešbutyje yra sauna, šiltas maudymosi baseinas, šokiai, muzika. Galima pačiuoti, arkliais jodinėti.

Lake Placid, N. Y. — sustojama St. Moritz Hotel, slidinėjama Whiteface kalnuose. Viešbutyje yra šokiai, baras, čiuožimo galimybės, hockey žaidimai.

Pocono Crest, Pa. — sustojama Pocono Crest, Pocono Pines, Pa., slidinėjama Camelback. Viešbutyje šokiai, baras. Galima ant ledo čiuožti, arkliais jodinėti.

GRAŽI KALĖDINĖ DOVANA LIETUVIŠKA PLOKŠTELĖ

Žemiau išvardytos ilgo grojimo (mono) plokštelės parduodamos po 2 dol. kiekviena:

Linksmų Kalėdų, Rūtos ansamblio.
Dainuojam su Rūta, Nr. 1.
Vėl dainuojam su Rūta.
Lietuvos Aidai, akord. Ch. Daubaras.
Dainos iš Lietuvos, sol. L. Juodytės.
Tėvynės meilė nemari, A. Dambrauskaitės.
Žibuoklės, L. Stuko moterų sekstetas.
Lietuvių senos ir naujos dainos.

40 liet. melodijų su simfonija.
Suk, suk rateli, chorai ir solistai.
Pavergtos Tėvynės dainos Nr. 1.
Pavergtos Tėvynės dainos Nr. 2.
Lietuvos kanklių muzika.
N. Y. vyrų choro mono arba stereo.

Sios bei kitos plokštelės ir knygos gaunamos Darbininkas, 910 Willoughby Ave., Brooklyn, N. Y. 11221. (Persiuntimui pridedama 50 c.)

Parengimai New Yorke

Gruodžio 6, šeštadienį — Liet. Katalikų Moterų Organizacijų Pasaulinės Sąjungos Tarybos atstovų suvažiavimas Viešpaties Atsimainymo liet. parap. salėje, 64-08 56th Rd., Maspeth, N.Y., 4 v. popiet.

Gruodžio 6, šeštadienį — Maironio lituanistinės mokyklos 20-ties metų sukakties banketas Saieva's salėje 260-262 Knickerbocker Ave., Brooklyn, N.Y. Rengia tėvų komitetas.

Gruodžio 6-7, šeštadienį ir sekmadienį — Dcil. Albino Elksaus kūrinių paroda Kolumbo Vycių salėje, 86-22 85th Street, Woodhaven, N.Y. Rengia Kunigaikštienės Birutės moterų draugija.

Gruodžio 7, sekmadienį — Tyllajai Bažnyčiai Lietuvoje paminėti koncertas Franklin K. Lane mokyklos salėje, Jamaica Ave. ir Elderts Lane, Woodhaven, N.Y., 4 v. popiet. Rengia Liet. Religinė Salpa ir Liet. Kat. Moterų Kultūros dr-ja.

Gruodžio 31, trečiadienį — Naujųjų Metų sutikimas Saieva's salėje, 260-262 Knickerbocker Avenue, Brooklyn, N.Y. Rengia Laisvės Žiburio radijo klubas.

Vasario 7, šeštadienį — Užgavėnių —kaukių vakaras Maspetho lietuvių parapijos salėje, 64-08 56th Rd., Maspeth, N.Y. Rengia New Yorko ir New Jersey ateitininkai — moksleiviai, studentai ir sėdraugiai.

Vasario 7, šeštadienį — 8:30 val. vak. Le Cordon Bleu patalpose, Versailles kambary, Korp! Neolithuania metinė šventė.

Kovo 1, sekmadienį — Kaziuko mugė Maspetho liet. parap. salėje, 64-08 56th Rd., Maspeth, N.Y. Rengia New Yorko skautai.

Balandžio 11, šeštadienį — Operetės choro koncertas Pileičių Klubo salėje, 69-63 Grand Ave., Maspeth, N.Y., 7 v.v. Rengia Operetės choras.

Balandžio 25, šeštadienį — Pavasario balius Pileičių Klubo salėje — 69-63 Grand Ave., Maspeth, N.Y. Rengia Moterų Vienybė.

Gegužės 30, šeštadienį — Pavasario balius Maspetho liet. parapijos salėje, 64-08 56th Rd., Maspeth, N.Y. Rengia New Yorko skautų Tėvų komitetas.

Birželio 21-24 — Susivienijimo Lietuvių Amerikoje seimas Commodore viešbutyje, 42 St. Manhattan. Banketas — antradienį, birželio 23.

Numatomus parengimus pranešti LB New Yorko apygardos valdybos nariui kultūros reikalams — Vytautui Radzivanui, 84-16 110th St., Richmond Hill, N.Y. 11418; telefonui: 441-9720.

A. A. INŽ. VLADAS DILIS

(nukelta į 8 psl.)

Sąjungai. Bet dėl savo igimtos tolerancijos ir statymo bendrojo labo aukščiau grupinio labo tas grupinis priklausymas kažkaip ištirpavo jo praktiniame veikime. Praktiškai velionis Dilis pirmiausia buvo patriotas lietuvis. Tautinė Sąjunga, kaip ir kuri kita tautinio veikimo organizacija, velioniui buvo tik veiklos priemonė ar laukas, bet ne mastas ar apsprendžiantis veiksnys.

Kaip kiekviename politikos, ūkio ar kultūros veikime, taip ir išeivijos organizuotos bendruomenės gyvenime labai reikšminga yra tarpinė grandis — "intermediary link" — tarp vadovaujančios viršūnės ir visuomenės, tarp vyriausio štabo ir armijos pulkų, kuopų ir būrių. Tos tarpinės grandies vaidmenį velionis Dilis buvo nepakeičiamas. Jis natūraliai mokėjo bendrauti su gubernatorium, senatorium, kongresmanu, miesto majoru ir taip pat su pačiu mažiausiu savo tautiečiu. Geriausiai tai pasako Newarko senesniųjų lietuvių velioniui taisyktas priedavimas: "Mūsų Dilis."

Nevisad šios grandies darbuotojai išrikiuojami garbės tribūnose. Bet užtat visur ir visada sutinkami praktinio darbo baruose. Pats išeivijos tautinis veikimas, organizuotos

Lietuviškų kalėdinių kortelių galima gauti Darbininko administracijoje. Dežutė religinių iš 12, tautiniais motyvais iš 10 kortelių kainuoja po 1 dol. Prasoama iš anksto užsakyti, kad laiku galėtumėt išsiųsti.

Pilėnai, Vytauto Klovos keturių veiksmų lietuviška opera. Albumas iš 3 ilgo grojimo plokštelių. Dainuoja Vilniaus operos solistai ir choras. Kaštavo 12 dol., dabar su persiuntimu — 8 dol. Graži dovana visokiom progom. Teliko tik keliolika albumų. Gaunama Darbininko administracijoje.

V. Vaitiekūnas

Dr. Domas Jasaitis skaito paskaitą Lietuvos kariuomenės minėjime lapkričio 22 Maspetho lietuvių parapijos salėje. Nuotr. L. Tamošaitis

New Yorko ramovėnų nauja vėliava

Lietuvos kariuomenės šventės minėjimas surengtas lapkričio 22 vakarą Maspetho lietuvių parapijos salėje. Rengė L. V. S. Ramovės New Yorko skyrius.

Minėjimą trumpu žodžiu pradėjo skyriaus pirmininkas **pulkin. J. Šlepetys**. Jis pristatė pagrindinį kalbėtoją, visuomenininką dr. Domą Jasaitį.

Žvilgsnis į praeitį

Dr. D. Jasaitis žvelgė į praeitį, kaip toji Lietuvos kariuomenė kūrėsi, kokie jos buvo priešai ir koks buvo didelis tautos entuziazmas. Palietė jis ir dabarties aktualijas ir žadino ryžtą kovoti dėl Lietuvos laisvės.

Pašventinama vėliava

Bene svarbiausia ir išpūdingiausia šio minėjimo dalis buvo naujos vėliavos pašventinimas. New Yorko ramovėnų skyrius iki šiol neturėjo vėliavos. Dabar ją išsigijo, ją pasiuvo B. Kidolienė.

Štai toji naujoji vėliava buvo pastatyta prieš susirinkusius. Vėliavos kūmai buvo: B. Tvardūnas — karo invalidų sąjungos pirmininkas, dr. Aldona Birutienė negalėjo dalyvauti, jai atstovavo M. Kliveckienė; toliau — L. Sperauskienė ir L. Virbičkas.

Vėliavą pašventino tos parapijos šeimininkas **prel. J. Balčūnas**.

Rūtos savanoriams pagerbti Baigiant oficialiąją dalį, buvo pagerbti minėjime dalyvavę savanoriai. Jų buvo net aštuoni. Skautės jiem ir švarko atlapą prisegė rūtos šakelę ir įsmėigė lietuvišką vėliavėlę.

Lietuvos himnu baigta oficialioji dalis.

Jaunieji skaito

Antrąją dalį pradėjo jaunieji **Daiva Jurytė** paskaitė mažą referatą — tai buvo J. Juodžio "Nežus tyrėnė, kol bus, kas už ją miršta". **Algis Kidolis** paskaitė iš Adolfo Venclausko apysakos "Tarp galinių ir purienų" ištrauką. Ištrauka vadinasi "Pirmasis uždavyns".

Bene pirmą kartą jaunimas įjungiamas į šios rūšies minėjimą.

A. Mrozinsko pagerbimas Vytautas Česna, šio minėjimo organizatorius, išėjęs pranešė, kad eismo nelaimėje žuvo pianistas Aleksas Mrozinskas, turėjęs dalyvauti šio vakaro programoj. Jo prisiminimas pagerbtas susikauptimo minute. Ta proga solistas Stasys Citvaras atliko Naujajio "Kai skausmas tau širdį".

Solisto dainos

Solistas Stasys Citvaras, pasveikęs ir išgijęs nuo visų slo-gų, gražiai padainavo: Jau slavai sukilo, antru išėjimu — Jau žirgelis pabaltotas, arja iš Kornevilio varpu, Schuberto Klajūna.

BOSTONO ŽINIOS

IZIDORIAUS VASYLIŪNO KONCERTAS JORDAN HALL BOSTONE

Gruodžio 6, šį šeštadienį, 8:30 v.v. Bostono Jordan Hall — žinomoje muzikos salėje — įvyks smuikininko Izidoriaus Vasyliūno koncertas. Pianu padalyd jo sūnus dr. Vytenis Vasyliūnas.

Programoje įrašyti šie kūriniai: Franz Peter Schubert — Duo — sonata in A Major, opus 162, Jonas Svedas — sonata in D Nr. 1., Edward Hagerup Grieg — sonata in G Major, opus 13.

Salia žymiųjų muzikų Izidoriaus Vasyliūnas visada įtraukia ir naujus lietuvių kompozitorių kūrinius, tuo populiarindamas lietuvių muziką. Šiam koncertui jis pasirinko Jono Svedo sonatą. Jonas Svedas yra dar jaunas kompozitorius, muzikos mokslus baigęs Amerikoje, dabar mokytojauja Cleavelande.

Šioje Jordan salėje Izidorius Vasyliūnas yra surengęs eilę koncertų. Kasmet jis pats tuos koncertus organizuoja, pats padengia visas išlaidas. Menininkui svarbu išlaikyti savo lygį ir savo vardą, svarbu koncertuoti geros salės.

Be to, Izidorius Vasyliūnas savo koncertais telkia lėšas lietuvių kompozitorių kūriniams leisti. Yra išleidęs paties igrotas smuiko sonatų plokšteles, yra išleidęs net gaidų. Kasmet jis surengia bent kelis koncertus.

Izidorius Vasyliūnas yra baigęs Kauno konservatoriją, muzikos mokslus dar gilino Bremeno konservatorijoje, Vokietijoje, profesoriavo Lietuvoje, Kolumbijoje ir dabar dėsto muziką South End Music Center ir Brookline School of Music.

Jo sūnus Vytenis muzikos mokslus pradėjo Kolumbijoje, toliau juos tęsė Naujosios Anglijos konservatorijoje. Harvardo universitete studijavo fiziką. Fizikos mokslus baigė Mass. Technologijos Institute, gaudamas daktaro laipsnį. Dirba kaip fizikas to paties Instituto tyrimo laboratorijoje.

Vytenis Vasyliūnas yra pianistas ir vargonų virtuozas, visada koncertuose akomponuoja savo tėvui smuikininkui. Yra pats surengęs visą eilę koncertų.

Kompozitorius Jonas Svedas, kurio sonatą gros smuikininkas Izidorius Vasyliūnas savo koncerte gruodžio 6 Jordan Hall Bostone.

Akomponavo Algirdas Kačanauskas.

Deklamacija

Vytautas Kidolis, buvęs Marrijampolės teatro aktorius, dviem išėjimais išpūdingai paskaitė savanorio kūrėjo **Leono Virbicko** eilėraščius — Mano tėvų žemė ir Laisvės varpas.

Invalidam paremi

Programa dėl susidėjusių aplinkybių buvo pradėta beveik visą valandą vėliau. Programos parengimu ir pačiu minėjimu daugiausia rūpinosi ramovės valdybos narys kultūros reikalams — **Vytautas Česna**. Jam talkino **V. Šventoraitis**.

Po programos buvo šokiai, loterija, vaišės. Visas pelnas skiriamas Lietuvos karo invalidams šelpti.

Vakaras praėjo sklandžiai. Žmonija buvo kiek mažoka. Salė pradėjoje buvo šalta. Tai sudarė sunkumą, ypač moterim.

KONCERTAS

Persekiojamai Bažnyčiai Lietuvoje paminėti sekmadienį, gruodžio 7, 1969

4 val. p.p.
FRANKLIN K. LANE MOKYKLOS SALEJE
Jamaica Ave. ir Dexter Court, Brooklyn, N.Y.

Koncerto programą išpildys:

NEW YORKO LIETUVIŲ VYRŲ CHORAS
dirigentas muzikas Vytautas Strolia
Solo, smuiko ir piano programą atliks:
solistė **DAIVA MONGIRDAITE**
solistas ir smuikininkas
KUN. VINCAS VALKAVICIUS
pianistas ir akomponuoja
VYTENIS VASYLIŪNAS

Įėjimo auka \$3.00, \$2.00 ir 50c jaunimui
(Visas pelnas skiriamas LKR šalpai)

Rengėjai:

Lietuvių Katalikų Religinė Salpa
Liet. Kat. Moterų Kultūros Dr-ja